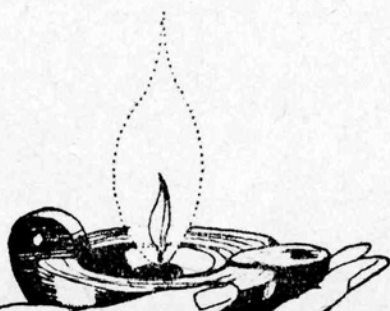

Poština plačana v gotovini.

5

1935

VIGREDO

VIGRED, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—, za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.— Izdaja konzorcij Vigredi (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova cesta, 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Požnel) in upravništvo Masarykova cesta 12, palača Vzajemne zavarovalnice. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah, za tiskarno odgovarja Jožef Godina C. M.— Telefonska številka 3519.

Sklep uredništva 10. prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaprosenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine Vigredi, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede naročil, reklamacij in naročnine pa na upravništvo Vigredi, Masarykova c. 12, Ljubljana.

V S E B I N A :

Emilija Tamisier. (Peleasa). — Za evharistični kongres. — Naš rešitelj. (G. M.) — Katoliško udejstvovanje. — Majnik. (M. Zupančič). — Rozvita Frankova (dr. p. R. Tominec). — Nebesa moja. (M. Elizabeta). — Peto kolo (Ana Galetova). — Kdo je bolj beden. (A. Galetova). — Bele vrtnice (Tilka Lamprechtova). — Žena in delo. Zaščita zaposlenih otrok (R. Smersu). — Kolodvorski misijon. — V Rožnem domu. Kaj je sreča? (F. Gruden). — Gospodinjstvo. — Po ženskem svetu. — Iz naših krogov. — Vprašanja radoznalnih čitateljic.

VIGRED

LETO XIII.

LJUBLJANA, 1. MAJA 1935

ŠTEV. 5

Pelega:

EMILIJA TAMISIER

USTANOVITELJICA EVHARISTIČNIH KONGRESOV

Bilo je leta 1872 tam v Lyon-u, tam ob izlivu Saône v Rodan, ki prihaja ves izpočit in umirjen iz Lemana, tam v domovini slavnih mož znanosti in krščanske dobroteljske, Ampère-a in Ozanam-a, v mestu, ki je dalo Franciji duhovito in lepo gospo Rémacier, francoski književnosti pa njen sloviti Salon del' Abbaye-au-Bois. Tam srečujemo bivšo učenko Gospá Presv. Srca Jezusovega iz Marmontier, ne daleč od Toursa, ki je zaslovel 1870. leta kot začasna prestolnica Francije in pa po svojem velikem sinu H. de Balzac-u. Ta bivša učenka prihaja iz Arsa v Lyon.

17. januarja, na praznik sv. Antona išče Emilija Tamisier — tako je bilo bivši učenki ime — v Lyonu duhovnika, o katerem gre sloves, da je svetnik. Bil je to Anton Chevrier, ustanovitelj Providence du Prado.

Na dvorišču, vedno polnem otroškega vpitja in veselja in razposajenosti, je danes bolj živahno kot sicer. Dobri pater je sredi te mladine, danes bolj popustljiv kot sicer, saj je danes njegov god. Tedaj ga obvestijo, da ga v kapelici nekdo čaka. Bila je gospodična Tamisier.

Ta mu razkrije svoje na videz brezplodno življenje, prepolno razočaranj in neuspehov, pove mu svoje poizkuse v samostanu, pred vsem pa svojo vročo željo, služiti Evharističnemu Kralju.

Pater jo posluša molče. Naenkrat pa reče: Bogu hočete služiti in ne veste kako? Saj niti abecede svetosti ne poznate! Kdor pa hoče iti v nebesa, mora biti svet, opravljati sveta dela in živeti po Evangeliju: »Prodaj vse kar imaš, imetje daruj revežem, sam pa pridi za menoj!« Ko ne boste ničesar več imeli, tedaj pa beračite . . . . . Prvo revico, ki Vas sreča, prosite, da zamenja svojo obleko z Vašo in v teh cunjah začnite služiti Gospodu . . . Ko se boste

čutili dovolj močno za tako pot, pa zopet pridite in tedaj bom prevzel vodstvo vaše duše . . . V zadoščenje in kot pripravo za to novo življenje pa obiščite pet cerkvá, kjer se zadovoljite s prostorom, katerega zavzemajo navadno reveži in tam, prav blizu vrat, kakor je pisano v Evangeliju, v vsej ponižnosti pokleknite, sramujoča se sama sebe in zmolite pet Očenašev in pet Zdravamarij.

Emilija si misli: »Z beračenjem bi že še šlo, toda oblačiti se v cunje, v cunje morda polne mrčesa.«

»Popolna žrtev«, povzame izkušeni pater.

Uboga dušica opravi pet Očenašev in Zdravamarij, revežem pa pusti njihovo odelo in odide v Ars.

V Arsu je poznala delavca - čevljarja. Štefan mu je bilo ime, spodnji udje so mu bili ohromeli in hodil je po rokah. Nekoč je prosil svetega župnika ozdravljenja. Vianney pa mu reče: »Bog vas lahko ozdravi, toda volite: če ostanete pohabljeni, boste šli naravnost v nebesa, ako pa ozdravite, je vaše izveličanje bolj dvomljivo.«

»Ah, potem pa rajši ostanem, kakršen sem!« odvrne delavec. In namesto telesnega zdravja dobi sveto vdanost svoje duše.

Tega človeka Emilija Tamisier večkrat srečuje in pogled nanj ji daje poguma.

Iz Arsa prihaja v Lyon k svojemu voditelju. Čaka po več dni preden pride na vrsto. Ko pride dan, čaka uro. In to v bornem stanovanju neke revne starke.

Tedaj se prične izpraševanje: »Ali ste se odločili? Odločite se vendar, saj ste le beračica Presvetega Rešnjega Telesa! In poklicani ste, da greste iz kraja v kraj . . .«

Hoditi s ceste na cesto, s poti na pot, ko je vendar sanjala o samoti, o molku tam ob nogah božjega Učenika. Ničesar več ne razume. . . .

*

Tako mine šest mesecev.

Končno pa, po skrajnem naporu in s pomočjo milosti božje, reče svojemu voditelju: »Pripravljena sem.«

Pater Chevrier pa z ljubkim nasmehom: »Neumnica, torej ste vse vzeli za resno? Pojdite beračica Presv. Rešnjega Telesa!«

Odslej ni bilo več govora o obleki in izkušeni pater postane njen voditelj.

In kašno je bilo to vodstvo?

Naj navedem nekaj iz njenega dnevnika:

»Molče častite Presveto Rešnje Telo! Živite ob češčenju, molitvi in združitvi z Gospodom Jezusom! Bodite sveča, ki gori in izgori ob Njegovih nogah!«

In 30. avgusta 1872. leta ji reče pater: »Vrnite se v Ars in čakajte klic Gospodov! On vam bo poslal duš, ki so z vami istega mišljenja.«

22. oktobra: »Bodite redovnica po notranjosti, ker ne morete biti na zunaj!«

Štirinajst dni pozneje, 7. novembra: »Začnite polagoma v Arsu in Bog Vas bo blagoslovil! Svojo željo pa predložite Mgr. Richard-u (takratni škof v Belley). On ima milost. Gospod vam bo poslal duš, prihajale bodo v obilici . . . Ničesar ne delajte sama! Ne poslužujte se nikakih človeških sredstev! Pustite, da dela Bog! Bodite samo božja poslanka!«

Naslednjega leta, 27. marca: »Bodite luč! . . . Jezus v Presveti Evharistiji je vaša Luč. Sprejemajte to Luč in nosite jo drugim! Bodite kruh našega Gospoda! Mi, duhovniki smo kruh Kristusov z besedo, z dejanjem . . . Vi bodite Njegov kruh s češčenjem in ljubeznijo. On hrani vas, Vi pa hranite Njega! . . . Ura Gospodova še ni prišla.«

»Dobro se skrijte! Ostanite v svojem zatišju! Tam čakajte, da vas Gospod pokliče! Če se vas hoče posluževati, vam bo dal tudi sredstev za delovanje. Dotlej ostanite mirni!« Tako piše v svojem dnevniku 17. junija 1873. leta.

*

Dvanajst dni zatem, na zgodovinski dan 29. junija pa kleči v kapeli Obiskovanja v Paray-le-Monial, pred izpostavljenim Najsvetejšim dvesto francoskih odposlancev. Posvečajo Presv. Srcu Jezusovemu sami sebe in parlament in vso Francijo.

Tedaj Emilija Tamisier naenkrat doume božje namene. Hipoma se čuti poklicano, da deluje na kraljestvu Presvete Evharistije med ljudmi. Toda kje? Kako? Vse ji je zastrto. Ve pa in čuti, da je pripravljena na vse za razširjanje tega kraljestva. Spomni se besed: »Poklicani ste, da greste . . . « Že vidi v duhu nekaj katoliški pohod proti Presv. Evharistiji. Hoče se ga udeležiti. In udeleži se ga zares. Gre . . . in njeno življenje je pot za socialno kraljestvo presv. Evharistije. Toda ta hoja! Koliko potov, koliko stranpotov, koliko nepravil!

»Sejali boste pet ali šest let,« ji reče pater Chevrier naslednjega leta, v avgustu 1874.

In ona seje v resnici. Najprej zamisel evharističnih romanj, in tu so se organizirala: narodna, pokrajinska, lokalna: Avignon, Saint-Fulgent, Donai, Montmartre . . .

Istega leta 1874. pa ji reče v gradu Cibeins kardinal Mermillo, ta slava helvetske zgodovine:

»Treba bo misliti na Evharistični kongres.«

Emilija seje. Hodi iz mesta v mesto, iz pokrajine v pokrajino, iz romanja na romanje. Marljiva apostolka prisostvuje v sedmem letu svojega delovanja v Lille-a

Prvem Evharističnemu kongresu.

In tu se pričinja tista nepretrgana vrsta kongresov, ki kakor svetla nit prepletavajo svet: Avignon, Lüttich, Freiburg, Toulouse, Pariz, Antwerpen, Jeruzalem, Reims, Paray-le-Monial, Bruselj, Lurd, Rim in še toliko drugih.

*

Odkod pa je imela Emilija Tamisier to gorečnost za razširjanje evharističnega kraljestva našega Gospoda?

Do svojega 29. leta ona živi za in iz Presv. Evharistije. Zgodilo se je namreč bilo, da je prišel 1863. leta pater Julij Peter Eymard k njenemu svaku v Tours. Emilija je bila ravno pri sestri na obisku. Seznanita se in sveti pater ji reče: »Rad bi ustanovil družbo častilk Presv. Rešnjega Telesa.« Že decembra istega leta je Emilija postulantka te družbe v Parizu. Tu slastno uživa to novo življenje češčenja in nauke patra - ustanovitelja. Zdi se, da je na višku svoje sreče. Pater Eymard piše tedaj njeni materi: »Mislim, da je Vaša hčerka našla središče svojega življenja; njeno srce se razgrinja in se bo razmahnilo pod tem lepim in dobrim soncem Evharistije. Videli bomo, če ji bo Bog dal popolno milost . . .«

Maja 1864. leta je bila preoblečena in novembra 1865 napravila začasne obljube. Že decembra na to jo pošljejo z enajstimi tovarišicami v pravkar ustanovljen samostan Nemaurs. Oktobra 1867. leta ji še piše njen duhovni oče: »Gospodova ste in častilka Presv. Rešnjega Telesa v življenju in smrti.« Nato pa dobri pater umrje 1868. leta.

Emilija Tamisier je bila samo štiri leta v tej evharistični družini. To pa je bila njena priprava. V svet vzame s seboj jedro kongregacije: »Adveniat Regnum Tuum!«

In trideset let pozneje jo slišimo, ko ponavlja besede že davnaj blaženega patra Julija Eymard-a, ko piše generalnemu predstojniku kongregacije Presv. Rešnjega Telesa, ko se je 1908 leta pripravljala evharistični kongres v Londonu: »Naj Presv. Rešnje Telo pokrije zemljo!«

Te besede so bile plodovite in bodo bolj in bolj.

Zamisel, katero hoče Emilija Tamisier uresničiti najprej z evharističnim romanjem, nato z evharističnimi kongresi, vse to ima ona od patra Eymard-a, častitljivega ustanovitelja kongregacije Presv. Rešnjega Telesa, ki ga nazivljajo preroka Presvete Evharistije, ki je zgorel v tem ognju, kot drugi Elija: »In vstal je Elija, prerok, podoben ognju in njegova beseda je plamtela kot baklja.«

ZA EVHARISTIČNI KONGRES

Duhovna priprava na Evh. kongres. Ogromna večina slovenskih župnij je pravilno razumela potrebo predvsem duhovne priprave na Evharistični kongres. Povsod se ob nepričakovano veliki udeležbi vernikov vršijo ljudski misijoni in duhovne vaje ter tridnevnice. Misel postavitve evharističnih križev je nad vse razveseljivo našla odmev vsepovsod in sama slavnost ob postavitvi se redoma pretvarja v mogočne manifestacije ljubezni do Presv. Rešnjega Telesa. Obstojta pa neka nevarnost: čim bolj se namreč bližamo kongresu, tem več je potrebnih tudi zunanjih priprav. Naj bi te zunanje priprave ne zasenčile dosedanjega uspešnega dela na pripravi src! Duhovna priprava je prva in čeprav bi radi nje trpela zunanost. Zato pomnožite zlasti te zadnje tedne svoje molitve za uspeh kongresa. Ne ostanite samo pri oni predpisani skupni molitvi v cerkvi, temveč oklepajte kongres tudi v svoje dnevne molitve, v molitev pri sv. maši ter zlasti v svoje družinske molitve. — Posebno važno pa je, da verniki v pravem občestvenem in apostolskem duhu v teh tednih pred kongresom vplivajo na mlačneže in Cerkvi odtujene osebe. Vklenite jih v duhovno pripravo. Ves naš narod mora postati potom kongresa boljši, mora stopiti s kongresom bliže Evharističnemu Kralju in niti eden brat in niti ena sestra naj bi ne ostala zadaj! Prav v tem je duh Katoliške Akcije, da sodelujemo na dušnopastirski službi Cerkve. Pa je prav bistvo te dušnopastirske službe, da privablja Jezusu duše in išče ter rešuje izgubljene. Z vso vsmo tedaj še na to apostolsko delo!

Glavni pripravljalni odbor v Ljubljani, ki zaposluje danes že preko 200 oseb, prvenstveno lajikov, se je sam zbal, da ne bi utonil v navalu zunanjega dela. Zato se člani tega odbora zbirajo sleherni mesec pred Jezusom v tabernaklju. Tudi sam prevzvišeni vladika dr. Rožman kot pokrovitelj vsega pripravljalnega dela pride med nje. Po kratkem nagovoru je premišljevanje, nato pa litanije. K blagoslovu in po litanijah pa vsi udeleženci pojejo one pesmi, ki jih bo pelo vse ljudstvo na Evharističnem kongresu.

Ameriški izseljenci na našem kongresu. Vest o II. Evharističnem kongresu za Jugoslavijo je vzbudila med našimi ameriški izseljenci ogromno zanimanje in živo željo, da bi se ga tudi oni udeležili. Po sedanjih vesteh prispejo ameriški izseljenci v sledečih treh skupinah: Prva skupina odpotuje iz New Yorka pod vodstvom gospoda Kollandra dne 7. junija na veleparniku Francoske linije »Normandie«. Druga skupina prispe na veleparniku »Berengaria«, ki odpluje iz New Yorka 19. junija o polnoči. Romarji bodo prišli v Pariz 26. junija, ter si bodo ogledali Pariz, nato pa odpotovali v Ljubljano, kamor dospejo 28. junija zjutraj. Parnik »Berengaria« ima svojo kapelo in lastnica parnika »Cunard White Star Line« bo preskrbela romarjem tudi slovenskega duhovnika. Tretjo skupino bo vodil g. Leon Zakrajšek, brat znanega izseljenskega delavca p. Kazimirja Zakrajška. Ta skupina odpotuje spet na veleparniku »Normandie«, ki se med tem že vrne v New York. Odpotuje 23. junija. Izseljence bomo v Ljubljani še posebno prisrčno sprejeli. Vsi pa skrbimo, da bo njih bivanje v domovini bogato za njih duše ter da bo utrdilo v njih tudi ljubezen do domače zemlje.

Popravite križe in kapele! Ko človek stopa preko naše lepe slovenske zemlje, srečuje vsak hip znamenja slovenske vernosti: križe, kapele in kapelice. Toda mnogokje so ta znamenja bolj znamenja verske brezbriznosti kot verske gorečnosti. Križi so ponekod zanemarjeni, polomljeni, kapelice kot pogorišča. Priprava na Evharistični kongres naj obseže tudi sklep, da morajo vstati te priče naše vernosti in našega zaupanja v božjo pomoč v lepši, novi in negovani obleki. Stroški za preno-vitev so povečini tako malenkostni, da jih ob resnični dobri volji in plemeniti vnemi prav povsod zmorete. Kjer bi znamenj ne bilo mogoče spraviti v dostojno stanje, je bolje, da jih odstranijo.

Narodne noše na kongresu. Poseben čar bodo dale slovesnostim našega Evharističnega kongresa številne narodne noše iz vseh delov naše države. Bo to nekaka revija naših lepih narodnih noš v slavo Evharističnega Kralja. Zato morajo vse noše biti res pristne in pravilne. V prilogi k marčevi številki »Mladike« je izšel strokovni opis pravilne gorenjske narodne noše. Ker je čas narodne noše ostalih delov naše slovenske domovine zabrisal, je postala gorenjska narodna noša dejansko vseslovenska noša. Ponekod skušajo za kongres sestaviti prvotno nošo svojega kraja n. pr. vzhodno-štajersko. Prosimo, da v takih stremljenjih vpoštevate navodila strokovnjakov. Bolje nič kot pa izumetničena stvar. — Kjer imate kake pomisleke, obrnite se za nasvet na Glav. prip. odbor v Ljubljani, ki ima za take stvari na razpolago strokovnjake. — Skrbite pa, da se bodo vse narodne noše kongresa res tudi udeležile. Nobena ne sme ostati doma. Zlasti pri prireditvah v nedeljo 30. junija na ljubljanskem Stadionu so narodne noše za lepo sliko potrebne. Narodne noše bodo imele v Stadionu svoj posebno lep prostor na brežinah Stadiona, odkoder bo razgled po celem Stadionu.

Godbe na Evharističnem kongresu. Na kongresu naj bi iz plemenite vneme sodelovale vse godbe iz Slovenije. Vsaka dekanija naj bi imela vsaj eno godbo. Vse glavne godbe bodo pa morale biti na razpolago za posebne skupine, kakor skupine izseljencev, tujih zastopstev itd. Pri vseh prireditvah kongresa bodo godbe igrale izključno skladbe verskega in vzneseno-resnega značaja. Glav. prip. odbor ima v zalogi note. Godbe, ki si jih še niso nabavile, naj storijo to takoj, ker bodo sicer imele premalo časa za vežbanje. — Godbe naj svoje sodelovanje takoj prijavijo Glav. prip. odboru v Ljubljani, da bodo mogle od tam prejemati vsa še eventualno potrebna navodila.

Ustanovite dekanijske odbore! Udeleženci iz obeh slovenskih škofij bodo pri kongresu nastopili po dekanijskih skupinah. Vsaka dekanija bo po dosedanjem načrtu organizirana sledeče: 1.) Na čelu skupine naslov dekanije. Napis preskrbi Glav. prip. odbor. Okoli napisa bo korakala manjša skupina narodnih noš. 2.) Praporčki

Marijinih vrtcev, šolske zastave in ostale zastave otroških (mladinskih) združenj. 3.) Mladina do 16. leta. 4. Dekanijska godba. 5. Zastave fantovskih organizacij in kongregacij. 9.) Dekliške narodne noše. 10.) Ostala dekleta. 11.) Cerkveni pevski zbori dekanije. 12.) Dekanijska duhovščina z dekanom na čelu. Pred duhovščino gredo strežniki (ministranti) v strežniških oblekah. 13.) Svetni odličnjaki iz dekanije (župani, obč. odborniki, inteligenca itd.) 14) Vsi ostali možje (na čelu oni v narodnih nošah). 15) Vse ostalo ženstvo (na čelu ono v narodnih nošah). Da bi mogla vsaka dekanija svojo skupino po gornjem načelu za glavno procesijo v Ljubljani primerno pripraviti, je nujno potrebno, da se v vsaki dekaniji osnuje dekanijski prip. odbor in vzame to delo v svoje roke. Te odbore osnujte takoj in jih prijavite Glav. prip. odboru! Tak odbor pa naj takoj začne pripravljati vse, da bo njegova skupina predstavljala v svečanem sprevodu res čim lepšo in čim resničnejšo sliko verskega in kulturnega življenja dotične dekanije. — Pri tem pripominjamo, da gornji razpored za glavno procesijo ni absolutno predpisan. Iznajdljivost posameznih dekanijskih odborov ima tu široko polje za lastno inicijativo. Glavno je, da tvori skupina res lepo sliko in da vlada v skupini gotov red. Vsekakor je potrebno, da dekanijski odbor stoji v osebnem stiku z župnijami potom dekanijskih sestankov. S takih sestankov pošiljajte redno tudi poročila in sklepe Glav. prip. odboru.

OKVIRNI SPORED II. EVHARISTIČNEGA KONGRESA ZA JUGOSLAVIJO

28. junija (*Vidov dan*):

- 9 — dop. se odpre razstava sodobne cerkvene umetnosti;
- 10 — zborovanje katoliških časnika in sotrudnikov katol. časopisja Jugoslavije;
- 17 — sprejem papeževega legata na glavnem kolodvoru, nato pa slovesen vhod v stolno cerkev;
- 18 — v stolnici »Pridi Sveti Duh«, govor in blagoslov z Najsvetejšim;
- 20 — otvoritev kongresa z molitvijo »Pridi Sveti Duh«, govorom in slovesnimi litanijami po vseh ljubljanskih cerkvah.

29. junija (*God sv. Petra in Pavla*):

- 8 — na Stadionu nastop mladine;
- 8 — po vseh ljubljanskih župnijskih in samostanskih cerkvah slovesne škofovske sv. maše;
- 10 — stanovska zborovanja v 22 ljubljanskih dvoranah;
- 15 — I. manifestacijsko zborovanje na Stadionu z dvema slovenskima in enim hrvatskim govorom;
- 17 — bo slovesno prenešeno Najsvetejše na Stadion, kjer bodo pete litanije z ljudskim petjem in nato blagoslov z Najsvetejšim;
- 1½20 — vokalni monstre-koncert Pevske zveze na Kongresnem trgu pred nunsko cerkvijo;
- 21 — se izpostavi v vseh ljubljanskih župnijskih in samostanskih cerkvah Najsvetejše ter se vrši do 24 nočno češčenje (v stolnici in v cerkvi sv. Jožefa traja nočno češčenje preko cele noči);
- 22 — nočna procesija mož in fantov z Najsvetejšim po ljubljanskih ulicah na Stadion;
- 24 — na Stadionu slovesna polnočnica s kratkim nagovorom in skupnim sv. obhajilom mož in fantov;
- 24 — slovesne polnočnice za dekleta in žene po vseh ljubljanskih župnijskih in samostanskih cerkvah;

30. junija (nedelja):

- 9 — na Stadionu slovesna sv. maša, ki jo daruje papežev legat; med sv. mašo izvaja zbor preko 500 pevcev koralno »Angelsko mašo« (Missa de Angelis); med sv. mašo kratka pridiga;
- 10 — II. manifestacijsko zborovanje na Stadionu;
- 15 — slovesna procesija vseh udeležencev z Najsvetejšim po ljubljanskih ulicah; procesija se zlije na Stadion, kjer bo zaključek kongresa s slovesnimi petimi litanijami in ljudskim petjem, kratkim nagovorom, posvetitvijo Kristusu Kralju, slovesnim »Tebe Boga hvalimo«, blagoslovom in petjem himne »Povsod Boga«.

1. julij (ponedeljek):

zborovanje duhovnikov adoratorjev; zborovanje katehetov; izseljenski kongres; narodno romanje k Mariji Pomagaj na Brezje; izleti na Bled in na morje itd.

Druge prireditve ob kongresnih dnevih:

Narodno gledališče v Ljubljani je obvestilo Glav. prip. odbor, da bo v kongresnih dneh uprizorilo na prostem veličastno Hoffmannsthalovo dramo »Slehernik« ter novo Gregorinovo pasijonsko dramo »V dneh obiskanja«. Te predstave se bodo deloma mogle vršiti popolnoči med 29. in 30. junijem. V operi pa bodo izvajali religiozno glasbeno dramo »Parsifal«. — Bratovščina Presvetega Rešnjega Telesa, ki oskrbuje siromašne cerkve s cerkvenimi oblačili in posodami, bo imela za časa kongresa v Alojzijevišču na Poljanski cesti razstavo cerkvenih oblačil. — Poleg tega se pripravlja še nekaj drugih prireditev.

Naša mladina na Evh. kongresu. Eden najmočnejših prizorov na Evharističnem kongresu bo brez dvoma nastop mladine v jutru 29. junija. Mladina vseh ljudskih, meščanskih, srednjih in strokovnih šol bo prišla do 8. ure v slovesnem sprevedu na Stadion. Tam bo kratek nagovor, nato pa bo eden navzočih visokih cerkvenih dostojanstvenikov daroval sv. mašo, med katero bo mladina skupno molila in prepevala. Nato pa bo skupno sv. obhajilo mladine. Po slovesnosti bo mladina skromno pogoščena, za kar bodo poskrbele ljubljanske gospe. — Število vseh otrok, ki se bodo nastopa udeležili je treba prijaviti Glav. odboru, da bo mogoče vse potrebno v zadostni množini pripraviti. — Slovesnost bo čim krajša, da ne bi mladine preveč utrujala. Zato bo na razpolago dovolj ciborijev in duhovnikov za obhajanje. Kjer le morejo, naj mladino enotno oblečejo: dečki dolge temne hlače, belo srajco s položenim ovratnikom, ovratnico sinje (Marijanske) barve; deklice belo oblačilo, kakor za prvo sv. obhajilo odn. za sv. birmo. — Ta obleka pa je zgolj nasvet in nikakšen predpis. Radi pomanjkanja take obleke ne sme noben otrok ostati doma. — Otroci morajo priti v varnem in vestnem spremstvu. Varnost, zdravje in lepo obnašanje otrok mora biti v prvi vrsti v odgovornosti spremljevalcev! Resno odsvetujemo, da bi vodili na to prireditve otroke iz krajev, ki so preveč oddaljeni od železnice in bi radi tega morali potovati ponoči. Za sv. obhajilo otroke doma lepo pripravite.

Prenočišča na kongresu. Pri glavnem prip. odboru deluje poseben stanovanjski odsek, ki bo preskrbel posamezna in skupna prenočišča udeležencem kongresa. Velja pa načelo, da more dobiti po tem odseku prenočišče le oni, ki se za to pri svojem župnijskem pripravljalnem odboru prijavi. Ker bo samo priprava skupnih prenočišč stala nad Din 100.000, bo treba za vsako noč plačati Din 3.—. Posamezna (zasebna) prenočišča bodo seveda razmeroma draga. Ker bodo prireditve kongresa združene tudi s precejšnjim telesnim naporom, je nujno potrebno, da se vsak udeleženec zanima tudi za prenočišče. Oni, ki reflektirajo na skupna prenočišča, bodo morali prinesiti ruho in skromno odejo seboj. Pravtako naj vsakdo prinese s seboj milo in brisačo.

Naš Evharistični kongres in inozemstvo. Inozemsko časopisje se po zaslugi naše kongresne tiskovne službe živahno zanima za naše evharistične praznike. Tako so o kongresu že ponovno poročali čehoslovaški, poljski, nemški, francoski in celo angleški listi. Zlasti mnogo je pripomogla k razglasitvi našega kongresa papeška agencija »Fides«, ki je 23. februarja t. l. prinesla v svojem rednem vestniku laskav oglas našega kongresa. Ta agencija ima stike s katoliškimi časopisi širom celega sveta. Tako bo kongres znatno pripomogel k spoznanju naše domovine.

Priprave na Stadionu. Naš ljubljanski (Orlovski) Stadion, ki danes služi vrlim sportnikom za plemenita tekmovanja v najrazličnejših panogah sporta, bo ob kongresu postal veličastno svetišče Evharističnega Kralja. Na Stadionu se bodo izvršile vse najpomembnejše prireditve kongresa. — Tam bo predvsem na god Sv. Petra in Pavla zjutraj veličastno-ljubka manifestacija naše mladine. Okoli 20.000 naše mladine bo tam pri sv. maši in pri sv. obhajilu. Takega prizora nismo še nikdar doživeli. — Popoldne istega dne bo tam I. slavnostno zborovanje. Po zborovanju pa bodo slovesno prinesli v Stadion Najsvetejše in ga izpostavili na veličastnem oltarju. Pete litanije bodo nato, naša mogočna ljudska pesem se bo oglasila, na koncu pa blagoslov z Najsvetejšim, o, to je mogoče le doživeti! — Zvečer pa bodo prikorakali tisoči in tisoči naših mož in fantov, vsi z gorečimi bakljami v rokah, med pesmijo, molitvijo in pobožnimi zvoki godb v Stadion. Spremljali bodo Najsvetejše, ki Ga bo nosilo osem duhovnikov na posebni nosilnici. In opolnoči bo ves Stadion razžarjen po blesteči luči žarometov, žarnic in ognja bakelj. Tedaj bo pristopil k oltarju visok cerkveni dostojanstvenik in k drugim oltarjem še drugi ter se bo pod modrim svodom poletnega neba darovala sveta daritev. Med sv. mašo bodo moški peli in molili, pa prav vsi k sv. obhajilu pristopili. To bo res krepka in čisto moška pobožnost! — Tretji dan kongresa, t. j. 30. junija bomo spet zasedli postrani prostor Stadiona in bomo prisostvovali sv. maši, ki jo bo daroval sam odposlanec sv. očeta. Nebeško lepo bo zvenela v Stadionu neizčrpna lepota koralnih spevov, ki jih bo pelo nad 500 pevcev in pevk. Po sv. maši pa se bomo na II. slavnostnem zborovanju združili v novo manifestacijo naše vere in ljubezni do Boga med nami. — In vsem tem prireditvam ne bodo prisostvovali le bratje in sestre iz cele naše ožje domovine, temveč katoličani vse države, pa še mnogobrojne in odlične skupine iz inozemstva. Navzoči bodo najvišji predstavniki naše države in seveda vsi visoki cerkveni dostojanstveniki, na čelu njim sam odposlanec sv. očeta. — Kaj je bolj razumljivo, kot da bo radi vsega povedanega treba naš Stadion primerno pripraviti. Danes je Stadion radi svojih terenskih oblik nezmožen sprejeti ogromne množice, ki bodo prišle na kongres. Samo ta terenska dela zahtevajo mnogo truda in veliko denarja. Naši vrli inženjerji in arhitekti pa so s posebno ljubeznijo pripravili krasne načrte za vso opremo in ureditev Stadiona, da bo mogel biti res v slavo Evharističnemu Kralju, pa tudi nam v ponos. — Vsa ta dela resda zahtevajo mnogo denarnih žrtev. A kje naj bi bila naša darežljivost večja, kot tu, kjer gre za manifestacijo, samemu Bogu namenjeno! Zato pa vsi oni, ki vam je božja Dobrota omogočila manj težko življenje, ne nehajte misliti na to skrb Glav. prip. odbora in žrtvovati v namene kongresa. Do danes zbrana sredstva še dolgo ne zadostujejo. Ni pa dvoma, da bosta ljubezen in vnema rodila med nami še mnogo požrtvovalnih in žrtvujočih duš, ki bodo s svojimi prispevki omogočile uresničiti lepo misel naših umetnikov.

Pojte, pojte! Za naš kongres značilno bo *ljudsko petje*. To se pravi: pesmi, ki smo jih že objavili v časnikih in okrožnici, bodo pri kongresnih slavnostih peli *vsí udeleženci*. Te pesmi so vsem znane in se že po vsej Sloveniji rade prepevajo. Le pesem »Povsod Boga« je preurejena po francoskem napevu tako, kakor jo vsi narodi na svetu pojo. Cerkveni zbori naj jo zato najprej in ob vsaki priliki (po sv. maši, po večernicah, pri uri molitve itd.) pojejo, da se verniki čimpreje in dobro privadijo. Poje se pa pesem tako hitro, da je mogoče ob njej *slovesno korakanje* — kakih 84 korakov na minuto. — Prvi del pesmi je treba peti enoglasno, drugi del — ponavljanje — pa večglasno. — Prvotako naj se ostalih pesmi povsod naučijo vsi

verniki, tako da pri slovesnostih *ne bo nikogar, ki bi ne pel*. Gg. organisti naj z orgljami petja ne poganjanjo, temveč spremljajo v taki brzini, kakor ljudje pojo. Deset in stotisočglava množica ne more peti tako hitro kakor zbor 10 ali 20 pevcev. Pa tudi lepo bi ne bilo. — Vse pesmi pogosto ponavljajte, *da bo vsakdo znal na pamet besede in napev*. — Gospod Jezus v Presv. Rešnjem Telesu je vreden vse naše ljubezni, pa tudi *truda, da mu bomo iz vnetega srca vsi peli*. Naj odlični zastopniki najrazličnejših narodov, ki bodo prisostvovali kongresu, slišijo, *kako znamo Jezusa tudi z vneto pesmijo ljubiti in slaviti*.

Narodno romanje na Brezje. Neposredno po Evharističnem kongresu, t. j. v ponedeljek 1. julija t. l. bo v zahvalo za pomoč Marije Pomagaj pri kongresu veliko narodno romanje na Brezje, kjer bo sv. daritev po možnosti opravil sam odposlanec sv. očeta. Tudi na to že sedaj mislite. Oni, ki bodo šli na Brezje, bodo morali seveda v noči 30. junija na 1. julij prenočiti v Ljubljani, v kolikor ne bodo že 30. junija v večernih urah odpotovali na Brezje. S prijavo udeležencev nam tudi javite, koliko se jih udeleži romanja na Brezje, da bo mogoče pripraviti dovolj prevoznih sredstev.

Molitve in pesmi za mladinski nastop. Dne 29. junija zjutraj bo manifestacija naše mladine. Med sv. mašo na Stadionu bo mladina *skupno* molila in pela. Glavni pripravljalni odbor je izdal vse molitve in pesmi v tisku. Vsak župnijski prip. odbor (odn. g. katehet) bo prejel toliko teh tiskovin, kolikor bo priglasil udeležencev z *ljudskih, meščanskih in strokovnih ter srednjih šol*. Tiskovina vsebuje Evharistično himno, molitev v začetku sv. maše, pesem »Jezus hoče v srce priti.«, pesem po povzdigovanju »Tebe ljubi moja duša«, pesem po sv. obhajilu »Lepa si, lepa, roža Marija«, molitev po sv. maši in himno »Povsod Boga«. Za vse pesmi so na razpolago tudi note. — Hitite z zbiranjem udeležencev, da bodete imeli še dovolj časa za vaje v skupnem petju in skupni molitvi. — Posebno priporočamo, da zberete pravočasno — vsaj koncem maja — vso mladino svoje dekanije k skupni vaji za petje in molitev.

Vozne ugodnosti za potovanje na kongres. Za udeležence je dovoljena polovična vožnja.

MARIJA POMAGAJ NA BREZJAH — ZAŠČITNICA II. EVHARISTIČ. KONG.

Glavni pripravljalni odbor za II. Evharistični kongres v Ljubljani je z navdušenjem sprejel predlog ljubljanskega vladike prevz. g. dr. Gregorija Rožmana, da bodi Marija Pomagaj z Brezja zaščitnica II. Evharističnega kongresa za Jugoslavijo.

S tem je dobila naša evharistična manifestacija nje vredno glavo. Kakor bo srce prireditve sam Zveličar, tako bo materinska ljubezen Device oni činitelj, ki bo dobrotno bdel nad kongresom. Kakor je po Mariji stopil Božji Sin v svet, da ustanovi svoje kraljestvo v človeških sreih, tako naj po Mariji naš kongres postane vrelec milosti in blagoslova za jugoslovanske katoličane.

Marija Pomagaj na Brezjah je slovenska božja pot. Stotisoči, ki leto za letom hrepenijo k Njej na Brezje, se vračajo od tam potolaženi, močni, življenja veseli. Kar je Lurd Francozom, to je Brezje Slovincem: točka je na naši zemlji, ki si jo je Mati Božja izbrala, da med nami s posebno darežljivostjo deli svojo milost in svoje dobrote. Čudovita uslišanja, katerih je bilo že na stotine romarjev deležnih, vedno znova pričajo, da je Marija Pomagaj na Brezjah budna varuhinja svojih otrok.

Alfred Hoppe, ki je l. 1914. napisal nemško knjižico o Brezjah, konča svoj popis z besedami: »Zelo je treba vpoštovati dejstvo, da se je mnogo najznačilnejših ozdravljenj na Brezjah izvršilo med sv. mašo, nekatera natančno pri povzdigovanju. Tako je Brezje tudi *Evharistična* božja pot in spominja v tem pogledu na slavni Lurd. Daj Bog, da bi spoznanje Presv. Reš. Telesa vedno raslo in bi češčenje te največje dobrote postalo vedno bolj iskreno ter nežno! Kako bi bilo, če bi na Brezjah po lurskem vzoru poskusili s procesijami z Najsvetejšim? « — Tako nemški pisec.

Kako čudovito je ta nemški pisatelj označil bistvo čudotvornega delovanja Marije Pomagaj na Brezjah, čudovito točno namreč. Da, Marija Pomagaj je vedno s

svojim Sinom, vedno bo ob Njem. In nje mogočna priprošnja ozdravlja dušne in telesne rane vsem, ki so dobri z njenim Jezusom. Marija Pomagaj bo dobra nam vsem, ki Evharistični kongres pripravljamo, ki se ga hočemo udeležiti, če ga bomo pripravljali z Jezusom in za Jezusa, če bomo na kongres poromali radi Jezusa.

Slava Ti, brezjanska Mati,
O Marija Pomočnica,
Ti si upanje Slovencev,
Ti si naših src Kraljica!

Dokler bo izpod Triglava
Slava Tebi, Pomočnica!
bodo pela naša srca:
vrela v daljni svet Savica,

ŽIVEL KRISTUS KRALJ!

G. M.:

NAŠ REŠITELJ

Otožnost objela je naše domove,
planine in polja, goré in gozdove,
vso zemljo zagrnil bridkosti je mrak
v temo je zabredel življenja korak.
Brezbožni viharji vse sile so zbrali,
da križ in resnico bi v prah poteptali.
Vsakdanjega kruha so lačni ljudje,
obupa in smrti nas stiska gorjé.

O, kje je rešitelj, da luči radosti
prižge nam in reši nas večne bridkosti,
da sile brezbožnih viharjev nam stré
in pot do resnice in križa odprè?
O, kje je rešitelj?

Glej, v hostiji sveti prebiva,
v njem radost in sreča človeštva počiva.
Le tisti resnico, ljubezen uči,
ki v hostiji sveti med nami živi!

KATOLIŠKO UDEJSTVOVANJE

ZGRADBA KATOLIŠKE AKCIJE

(Nadaljevanje).

Katoliška Akcija je vseobsegajoča. Ne le v šolanju in v pripravi za njo, ki zajame celega človeka, ki ga spremlja skozi vsa razdobja življenja, kakor tudi v mnogostranski odgovornosti, ki jo ima prevzeti polagoma v družini, v delu, v poklicu in v javnosti. Vseobsegajoča je tudi, ko izbira svoje pristaše, člane, sobojevnike. Kajti vsi so poklicani k delu od strani hierarhije. Vseobsegajoča je tudi po svojem programu; kajti, če jo pravilno razumemo, je soudeležena na vseobsegajočem poslanstvu Cerkve.

Posamezne organizacije v KA. imajo izvršiti tri naloge. Teh nalog ni treba vršiti drugo za drugo, ampak tudi lahko drugo ob drugi. Gre za te-le naloge: 1. Zbiranje članstva; 2. Skrb za šolanje članstva. To šolanje mora biti izbrano in izrecno krščansko. 3. Priprava članstva k dejavnosti.

Enotni in hierarhični značaj KA zahteva, da se zveze četverih različnih skupin (možje, fantje, žene, dekleta) izoblikuje najprej v po-

sameznih župnijah, da se potem v posameznih škofijah združujejo, in da se končno združijo v vodilni in urejevalni centrali. Kajti hierarhija Cerkve je sestavljena iz papeža in škofov, katerih škofije so razdeljene v župnije. Vendar je dovolj pobud, dejavnosti in vprašanj, ki gredo preko okvira škofijske KA.

Kot pomožne moči — istočasno kot moči, ki tvorijo del organizma KA in so hierarhiji na razpolago — se urejajo one zveze, naprave v KA, ki imajo posebno značilnost in jo tudi ohranijo, vendar skrbe za versko šolanje ali s kulturnim ali socialnim apostolatom kažejo posebno dejavnost in katere torej pomagajo k dosegu cilja KA. Praktični način uredbe teh je po razmerah, času in kraju različen.

(Dalje prihodnjič.)

Francka Zupančič:

MAJNIK

Dih cvetoče pomladi ... Objemajoči in poljubljaajoči dih vonja, v soncu vzcvetelih čaš.

»Uf, uf« ... in v listih zabrni. Kosci papirja beže daleč ... Na listku koledarčka, ki mi je ostal v roki, je datum: 5. maja.

Datum ...! Tebi hočem pisati, dete zlato, toda trudna sem, trudna ... Kaj naj storim?

Pomladni vetrič, okrepcaj me ...

Vetrič trepeče ... Smehlja se morda? In potem čujem lahek piš ... šum in sapica mi boža čelo ... Donese mi časnih listov rož.

Ej rože tujine! Koliko vas je?

In vetrič mi govori: »Mnogo ... vse rožne gaje sem preletel in vsem sem ugrabil tuintam lističev in vonja. Tvoj sinko pa spi? In ti? Me ne poznaš več? Veter sem ... uf, ... veter, uf ... veter ...

Lističi na mizi se komaj gibljejo. — Koliko rož v vrtovih, koliko ptičic v gnezdih, koliko dece v gajih! In veruj mi, da ni lepše in cvetnejše in bolj vonjave pomladi nikjer.

Pa ti, nosiš v srcu rože in trn: tvojo boleost materinsko. —

Rože v vazi na mizi se osipljejo druga za drugo ...

Solze ti polze po licu ... Kaj naj ti storim? Povej mi, kaj lahko naredi piš vetera? Pobral bom tvoje solze, tvoje vzdihne in odnesel bom njih odmev tja doli ... črez holmec, kjer spava tvoje zlato. In vendar vejem vedno neskončno sladko nad gomilo ... vejem mimo rožnih grmičev in tvoj malček morda se mi smehlja. Njegov prijateljček sem, in kadar je tam doli mraz in zima, mu pripovedujem o pomladi, o oni pomladi, ki se ne boji ne mraza, ki ne ocvete nikdar: o pomladi tvojega srca. —

Klonim oči nad belim, še nepopisanim listom: dva rožna lističa sta na njem, trepetajoča kakor peroti metuljčka v majniškem dihu ...

In zasmehljam se vetru, ki še šušti in pišem njemu ... mojemu zlatemu ...

ROZVITA FRANKOVA

Zgodba človeških src iz dobe katoliške reformacije.

IV.

(Nadaljevanje.)

V mestu je Pero kmalu našel dokaj znano hišo dr. Davida Verbiča, ki je bil k sreči ravno doma. Ljudje so nekoliko začudeni zrli na zagoreli obraz spletične, ki se je zdela skoro nema, ker ni malone nič govorila. Še bolj pa na mogočno postavo Pera, ki je, ko je razjahal, podal uzdo slugi in nato dokaj krepko z medenim tolkačem udaril na hišna vrata. Odpreti je prišla še mlada služkinja, ki se ni malo ustrašila nenavadnih gostov. Pero se ni dosti menil za njena bojzljiva vprašanja, temveč vaju kratkih besedi, je velika vrata enostavno na stežaj odprl in stopil proti stopnišču. Tisti hip je pa že dr. Verbič sam prišel po stopnicah navzdol in ko je prebral svoj naslov in slišal ime gospoda Krištofa, je ves vesel hotel potegniti gosta po stopnišču v stanovanje. Toda Pero je obstal kakor ukopan, pogledal gospoda Verbiča s svojimi ponosnimi očmi in nato pokazal na gručo ljudi pred hišnimi vrati. Doktor je radovedno stopil za njim in zazrl visoko na konju jasno lice male gospodične, ki se mu je začudena in v rahli zadregi nasmihala. In prav tako mirni obraz spletične, ki se je zdel, kakor da sploh ne vidi ljudi, ki jo začudeni zro, temveč, da sanja o ponosnem Velebitu in o sinjem morju.

Ne da bi čakal razlage in pojasnila, veli na široko odpreti vežna vrata in poklicati hlapca, da sprejme konje na razsežnem dvorišču. Šele v stanovanju se domisli, da ima pismo od svojega prijatelja in da ga niti ni prebral. Preden pokliče ženo, nestrpno razlomi pečat in jame mrmraje brati:

Ugledni gospod doktor in čestiti moj prijatelj!

Nerad in s težavo se obračam in trkam na tvoje prijateljsko srce, ker se bojim, da bi naložil na tvoja ramena skrb in breme, ki ga v teh težkih časih vsak nerad nosi. Vendar me skrb za otroka in žalostna smrt moje žene silita k temu odločilnemu koraku. In kako te prosim, da moje najdražje sprejmeš v svojo oskrbo, in da nakloniš tej moji edini sreči na zemlji nekoliko svoje ljubezni. Poznam tvojo odlično možatost in izkusil sem plemenitost tvojega srca. Priporoči

tega mojega otroka, mojo edinico Rozvito, tudi svoji ženi gospej Uršuli. Nadejam se, da je še živa. Za spremstvo pošiljam s svojim otrokom tudi spletično Maro. Glede nje, naj tvoja čestitost ukrene, kakor se ti zdi. Če meniš, da ima prostor v tvoji hiši in dela dovolj, naj ostane. Če ne, naj se vrne z ostalim spremstvom nazaj. Da bo za mojega otroka preskrbljeno in da tvoja čestita družina, ne bo imela stroškov, ima Pero s seboj nakazilo na 8000 beneških zlatnikov. 3000 zlatnikov se lahko porabi do njenega 18. leta, ostalih 5000 naj bo za prvo silo njena dota, če bi se našel za mojo hčerko kdo, ki bi ga ona ljubila in če bi jaz ne bil več med živimi. Moj grad in vsa posestva so seveda po moji smrti prav tako njena last. Bojim se namreč in skrb mi razjeda srce, da v teh čudno resnih časih utegne priti smrt iznenada, zato pošiljam svojega otroka iz te vojne vihre v varno mesto in v čestito družino uglednega prijatelja.

V nadi, da nisem bil preveč drzen in, da poklonjene ljubezni ter prijateljstva nisem zlorabil, prosim za odgovor. V slučaju pa, da bi tvoja hiša ne zmogla te skrbti za mojega otroka, bodi tako dober in se obrni na samostan uršulink, da otroka tam sprejmejo in ga v varstvu obdrže. Tebi in čestiti tvoji družini pošilja pozdrave udanega prijateljstva

Krištof Frank.

Med branjem je dr. Verbič pogledoval izza pisma na mirno sedečo Rozvito, na zamišljeno spletično in na mogočna pleča Perova. Ko pa je bral, naj bi deklica ostala pri njem, je ves radosten udaril ob mizo, da je na mizi zažvenketala v srebrnem stojalu beneška čaša in nato brez besede stopil hitrih korakov v drugo sobo, od koder je bilo čuti zdaj pa zdaj rahlo tekočo govorico. Ni bilo tega pol minute, že vstopi zaeno ž njim gospa Uršula in za krilo le tej se oprijema mala Estera.

Pero vstane ter se globoko prikloni. Spletična stori prav tako, le da ji je obraz nekoliko zbeگان in da ima oči v zadregi povešene. Rozvita pa pogumno stopi korak naprej, ponudi gospej roko, jo poljubi, nekoliko sklonjena, nekoliko upogne koleno, zraven pa že poblisne na Estero ter stavi pogumno vprašanje, če je ta gospodična mogoče prav tako hčerka gospoda doktorja, kakor je ona od gospoda Krištofa. Gospa Uršula se nasmehne, ko vidi, kako jo Rozvita kot mater sploh ne upošteva. In ko jo povpraša po mami, Rozvita zaupno upre svoje modro-sive oči na njen obraz in čvrsto pove, da je mama

že davno davno umrla. Sploh veliko prej, kakor je bila ona rojena. Tu doktor Verbič plane v smeh, gospo Uršulo prevzame ganotje nad sirotico in Estera in Rozvita si že ogledujeta obleko.

Pero je nato moral pripovedovati vsej zbrani družini zgodbe s poti, kar je zgovorno in žuboreče izpopolnjevala Rozvita, ki je bila doktorju vsako uro bolj všeč. Mara pa se kar ni hotela ločiti od svoje gospodične, ljubosumno je šla za njo korak za korakom in ko je doktor to videl, je odločil, da ostane pri hiši. Nato je napisal še isto noč svojemu prijatelju dolgo pismo in se mu zahvalil za tako ljubo darilo in tako drago skrb. Mara naj kar ostane pri otroku, ki je vaje nje in ona njega. Njegova žena je prav tako vsa vesela, in radost njegove hčere Estere, ki je skoro Rozvitinih let, je nepopisna. Tako, da je vsem ustrezno. Njemu pa želi, naj te težke čase preživi zdrav, da potem praznuje tem slajše svidenje.

Naslednje jutro je Pero s hlapcem odjezdil skozi mestna vrata proti domu.

Posezimo nekoliko nazaj, da razumemo življenje tedanje Ljubljane in tisti tajni ogenj, ki je v nemal srca protestantov, mogoče bolj iz nekega odpora in iz neke notranje slasti, biti preganjan in trpeti za svoje pričanje.

Dne 12. februarja preteklega leta se je izvršila poklonitev stanov novemu nadvojvodi. Ta važni dogodek pa se ni izvršil, kot je zlasti protestantska gospoda pričakovala, v deželnem dvorcu, temveč v škofijski palači, kjer je nadvojvoda tiste dni tudi stanoval. Njegovo spremstvo je bilo sprejeto po hišah odličnih meščanov ljubljanskih.

Prisega nadvojvode in poklon stanov se je izvršilo v veliki dvorani škofijskega dvorca. Nadvojvoda je precej velike postave, drugače pa šibek, v obrazu je čudno odsevala neka trudnost, njegovim letom nič odgovarjajoča. Odkrite glave je položil prisego stanovom in na koncu je pristavil z neko prisrčno toploto: »Tako naj mi Bog pomaga in vsi svetniki.«

Grof Ahacij, trmast kakor je bil in ves gospodovalen, je pri tem sklepu drzno sunil ob laket Hermana pl. Attemsa in polglasno dejal: »Si čul Herman? In vsi svetniki mislim, da mu bodo bolj malo stali ob strani.« Herman pl. Attems je odvrnil mračno: »Nova doba prihaja.«

Nato so posamezni člani deželnega zbora prav tako prisegli, in sicer so katoliški ponovili za nadvojvodo: »Tako mi naj Bog pomaga in vsi svetniki.« Bolj drzni protestanti, pa se tudi tukaj niso uklonili in so sklepali prisego ne brez prikritega izzivanja: »Tako nam Bog pomagaj in njegov sv. evangelij.« Ko pa je nadvojvoda začul ta, s poudarkom izrečen zaključek, je za hip prebledel, nato pa je z vso mirnostjo pričel svoj nagovor:

Da se zahvaljuje stanovom za njih udanost, za njih zvestobo in da pričakuje, da bo ta zvestoba ne samo ostala, temveč, da se bo spričo tako težkih in usodnih časov še poglobila in utrdila. On sam dobro ve, da je v deželi potrebna edinost in je prepričan, da ta edinost ni več daleč . . .

Pri teh besedah je naenkrat planilo iz njegovih oči dvoje bliskov, hladnih in ostrih, nič dobrega obetajočih. Teh dvoje bliskov je opazil tudi grof Ahacij in nehote se je zdrznil. Raz ljubljanski grad so pa začeli grmeti topovski streli, drug za drugim, oznanjajoč mestu in deželi svečani dogodek. Po nagovoru je nadvojvoda stopil k škofu in le-ta je z vzvišenim glasom povabil vse navzoče na slavnostni obed.

Obed se je vršil zelo slovesno. Sprva je bilo razpoloženje spričo onih bliskavic nekoliko hladno in zadržano. Toda zlato vino v krasnih brušenih kozarcih je kmalu razvnelo goste, da so jeli postajati živahni in mestoma zelo glasni. Poleg nadvojvode je sedel škof in knez ljubljanski. Poleg njega je dvorni ceremonijer posadil nadvojvodinjo Margareto, že bolj priletno damo, kateri se je poznalo, da jo bolj tare skrb, kako bi ugajala kot pa njena leta. Škof je izvečine govoril z nadvojvodo in mu slikal razmere na Kranjskem, kar je nadvojvoda zelo pozorno poslušal. Eden lakajev, ki si je ves čas dal veliko opraviti prav za hrbtom nadvojvodovim, je vlekel ta razgovor na ušesa, se potem spretno umaknil in pričel streči na nasprotni strani, kjer je sedelo staro kranjsko plemstvo, zastopano po grofu Ahaciju pl. Thurn Taksis in Hermanu pl. Attems, ki je nosil naslov dvorni komorni svetnik. Ne daleč od teh je sedel stolni dekan Tomaž Hren. Na videz ves miren, v resnici pa poln najbolj prožne pozornosti na vse kraje. Dobro je bil prej opazil izzivajoči nastop plemstva. In čutil, ne vedoč, da se te njegove slutnje krijejo z usodno resnico, kako bo boj za tisto edinost, ki jo je bil nadvojvoda poudaril, težak in grenak.

Dva dni kasneje se je vršila slovesna služba božja v cerkvi pri sv. Krištofu. Navzoč je bil ves dvor in seveda vsi odličniki ljubljanski,

vmes tudi mnogo takih, ki so bili sicer znani kot strupeñi protestanti. Toda blesk dvora je marsikatero »preprièanje« moèno omajal in ne najmanj zavest, ali bolj še slutnja, da res prihaja v deželno nova doba.

Navada je bila, da so se večja mesta o podobnih sprejemih kosala v prireditvah zabav za dvorno gospodo. Protestanti v Ljubljani so to namenoma prepreèili in odbili vsak tak predlog. In sicer so sodili tako-le: èe le nadvojvodi pokažemo prijazen obraz, potem utegne misliti, da smo vsi krotke ovèice in, da komaj čakamo, da zlezemo pod okrilje kakega Hrena. Naj ve, da se za svoje preprièanje znamo boriti.

Bilo je vmes, to moramo resnici na ljubo povedati, res nekaj mož, ki so v resnici vzljubili evangelij in, ki so s poštenim srcem sledili svojemu preprièanju. Toda teh je bila le drobna peščica. In ti so kasneje res izprièali tudi s svojim izgnanstvom, da to novo gibanje zanje ni bila samo mimoidoèa igra.

Da pa mesto Ljubljana ne zaostane za Celovcem, je komtur nemškega viteškega reda Markwart pl. Eck uprizoril pred škofovskim dvorcem, kjer je bil obsežen prazen prostor, konjsko dirko, ki se je zelo obnesla in bila knezu in spremstvu izredno všeè. Nadvojvodinja Margareta je v tej priliki dobila tudi stavo, ki jo je postavila z velikim komturjem. Lep, krasen belec, o katerem je komtur dejal svoji sosedi, da nanj nič ne stavi, je v neprièakovanju dobil zmago in prvi pritekkel na cilj. Nadvojvodinja je veselo zaploskala in z njo tudi navzoèe dvorne gospodiène, komtur pa ji je potem vitežko poklonil lepega konja.

Ves teden so delali izlete v bližnjo okolico, in sicer na konjih in v kočijah, tako, da se je polastilo dobro razpoloženje vseh, celo vedno nezadovoljnih evangelièanov.

19. februar. Bila je ravno pepelnièna sreda in tedaj je nadvojvoda ustavil vse zunanje slovesnosti. Na vse zgodaj je deželni knez, tako sporoèa sodobna kronika, z vsem spremstvom obiskal stolno cerkev, se udeležil sv. maše in nato tudi obreda pepeljenja. Ves èas med sv. mašo je nadvojvoda kleèal in v globoki zbranosti molil. Kronist omenja, da je bilo ganljivo videti to njegovo pobožnost in doslednost, medtem, ko bi si mogoèe s popustljivim ravnanjem zelo olajšal težavno stališèe.

Ko je škof zaèel obred pepeljenja, je nadvojvoda še bolj globoko sklonil glavo, tako, da je pepel padel prav na teme. Globoko sklonjen je zamišljen poèakal, da je bil obred konèan. Nato poklièe nadvoj-

voda dvornega ceremonijerja in mu naroči, da bi rad govoril s stolnim dekanom. Hip nato pa vstane in odide v zakristijo. V zakristiji ga sprejme stolni dekan Tomaž Hren in nadvojvoda izrazi željo, da bi rad vstopil v bratovščino sv. Rešnjega Telesa. In res se je vpisal z-eno z vsem svojim dvorom ter podaril bratovščini ob tej priliki 135 srebrnih goldinarjev.

Isti dan popoldne, kmalu po obedu, zahteva nadvojvoda kočijo. Ceremonijerju ni nič povedal, kam namerava. Ko pa sede v voz, veli kočijažu: »Pred samostan očetov frančiškanov.« Nenapovedan je prišel na porto in samostanski vratar je bil ves zbehan, kako naj sprejme visokega gosta. Peljal ga je v obednico, kjer so bile tisti čas lepe slike iz roke mojstra Gladiča. Nato je poklical patra provincijala, prav tako pobožnega kot učenega p. Antona Lazari.

»Cesarska visokost, zelo smo presenečeni in ne vemo odkod nam ta izredna čast.« Nadvojvoda je smehljaje zavrnil patra Antona: »Glas o Vaši učenosti je večji kot moja pozornost.« In pater Anton v zadregi: »Cesarska visokost; Parva male egi« - po naše: v majhnih stvareh sem bil slaboten. Nato so nadvojvodo spremili skozi ves samostan, mu razkazali dokaj dragoceno knjižnico, zlasti pa se je zanimal nadvojvoda za nekaj rezbarjev — frančiškanskih bratov, ki so imeli v samostanu precej slovečo delavnico. Slovo od samostana je bilo prisrčno in nemajhno zadoščenje za prenekatero žalitve, ki so jih morali bratje prestatiti od strani evangeličanov.

Na večer istega dne je bil določen odhod dvorne gospode. Spremili so nadvojvodo grof Veikhart Aueršperški, Nikolaj pl. Eck in grof Viljem Lamberg in sicer prav do meje dežele Kranjske. Mestna gospoda in plemstvo pa so se že na tem bregu Save, ob črnuškem mostu poslovili od odličnih gostov.

Razpoloženje mestne gospode po tem obisku nikakor ni bilo ravno rožnato. Upravičeno so se bali evangeličani, ki so imeli do tedaj veliko besedo v mestnem svetu, da pridejo »novi časi«.

Tudi v hiši gospoda mestnega zdravnika Davida Verbiča je bilo videti dvoje zaskrbljenih obrazov. Zlasti gospa Uršula, ki se je bala za odličnega predikanta Jurija Dalmatina, je bila kaj slabe volje. Večkrat na dan je iskala tolažbo v Pentatevhu, ki ga je tako mojstersko prevedel v sladko materinščino učeni gospod Jurij. Brala je knjige Jozveta in polagoma je v svojem navdušenju istovetila svetopi-semskega junaka Jozveta z junakom svojih sanj, Jurijem Dalmatinom.

(Dalje prihodnjič.)

M. Elizabeta:

NEBESA MOJA

Neskončno lep je dan v prelestnem svitu.
na višku sonce, v blesku širna plan . . .

Neskočno lep je polni dan.

Smehljaj neba

in spev gora

šepet voda,

poldanska himna širom pluje . . .

kdo je ne čuje?

Neskončno lepe so večerne ure . . .

Kot ljubko dete lega zemlja spat,
nad njo razpenja krila angel zlat.

Pozdrav višin,

odzdrav dolin,

molitev lin . . .

Večernih ur najlepša poezija

si ti, Marija!

Neskončno lepe so noči srebrne . . .

Nebo globoko, smehljajoč obok,

kot v divnih sanjah spaval bi otrok . . .

Sen nad goro,

neba srebro,

zvezda zlato . . .

kot mistične svetilnice oltarne

noči so žarne.

A meni tisočkrat so ljubša jutra,

deviška jutra, ko iz večnih dalj

poseti mojo dušo božji Kralj.

Blesteč oltar

in hostij žar

in z Bogom — stvar!

O jutra blažena, v dolini boja

nebesa moja!

(Iz nove knjige m. Elizabete »Slava sveti Hostiji«, glej oceno na ovoju).

Ana Galetova:

PETO KOLO

BELA OBLEKA.

(Nadaljevanje.)

Odrasla sem oblekam dveh deklic in treba je bilo kaj novega.

Najprej dobiš belo. Iz prozornega blaga bo. Tri volančke bo imela na krilcu, tri na rokavcih.

Takrat sem hodila v prvi razred.

»Gospa ravnateljica bo imela god. Voščiti ji bo treba,« je pojasnila nekoč učiteljica.

Sedem nas je izbrala.

»Imate vse bele obleke?«

Imamo, sem rekla zase in debelo požrla slino, ko sem se domislila svoje nove, ki je še nikoli nisem oblekla.

»Ti boš imela v rokah šop vrtnic,« je rekla meni.

Doma so me naučili voščilo, ki sem ga prinesla na listu napisanega. Šest kitic dolgo! Po pouku nas je učiteljica učila priklanjati se in mahati z rokami od srca do predročnja in nazaj. Doma je visela nova obleka.

»V torek popoldne nastopite. Ob dveh bodite v razredu. Do treh se zberite tudi druge. V telovadnici bo slavje.«

V torek popoldne ob dveh, sem povedala doma.

»Saj ni res.«

Danes so nam povedali.

»Kaj Marica ne nastopi?«

Seveda nastopi.

»Danes zjutraj sem na trgu govorila z njeno mamo. Gospa pravi, da bo v sredo ob treh.«

Gospa se je zmotila.

»Seveda, gospa se je zmotila. Zakaj bi se zmotila gospa? Ti nikoli ne poslušajš in nikoli ničesar ne veš.«

Umolknila sem. Da bi se jaz zmotila? Morda je pa res rekla učiteljica: v sredo ob treh. Ne! Dobro sem čula: V torek popoldne nastopite. V torek bo, sem ponovila glasno. V torek popoldne ob dveh bele, ob treh druge brez knjig.

»Ti pojdeš ob dveh s knjigami.«

Ampak . . .

»Nič ampak, ob dveh pojdeš s knjigami. Šola je blizu. Če bo nastop, priteci domov, da se preoblečeš.«

Vzdihnila sem.

V torek sem šla ob dveh s knjigami.

Po sredi razčesane lase sem imela tako trdo spleteno v dve kiti, da me je bolela preča. V štrlečih kitah je bil ozek temnordeč trak.

Odprla sem vrata razreda. Šest belih je stalo na odru in učiteljica jim je pripenjala cvetke v razčesane lase. Vse so se ozrle vame. Čutila sem, kako so pogledi tipali moji trdi, štrleči kiti, rdeče trakove, kako so se čudili temnomodri obleki, črnim nogavicam in čevljem in knjigam, knjigam.

»Ja, otrok nesrečni!« je obstala učiteljica. »Kaj ne veš, da je nastop?«

Vem, sem povescila glavo.

»Ali nimaš bele obleke?«

V hipu mi je misel stekla domov, odprla omaro in pokazala: Glejte, čisto novo s tremi volančki!

Ali kaj, če ta čas, ko se preoblačim, drugi že nastopijo. Name utegnejo pozabiti. In jaz imam najlepše in najdaljše voščilo. Cesta

od šole do doma je prav zadosti dolga in potem še nazaj. Prav gotovo bi prišla prepozno.

»Ali nimaš bele obleke?«

Nimam, so se mi udrle solze.

»Pa zakaj mi nisi tega včeraj povedala? Preskrbela bi ti jo bila jaz.«

»Jaz imama bel predpasnik!« se je oglasila iz vrste Ela.

»Mama mi ga je oblekla, da ne zamažem obleke do nastopa.«

»Saj res, predpasnik.«

Oblekli so me. Dali so mi šop rdečih rož. Ob treh sem stopila v telovadnici na oder s štrlečimi kitami in v temni obleki z belim predpasnikom. Krog mene je stalo šest belih. Cvetke so imele v razčesanih laseh. Govorile smo vse navdušeno in mahale z rokami od srca in spet nazaj k srcu. Nazadnje sem nesla rdeče rože z odra gospe ravnateljici prav v roke. Vščipnila me je v lice in mi dala dve podobici. Učiteljica se mi je smehljala:

»Skoro podalo se ti je.«

Veselo sem prišla s knjigami domov:

No, ali sem vedela prav?

»Kaj?«

Da bo nastop.

»Je bil?«

Bil, bil!

»In ti nisi nastopila?«

Sem. Ela mi je posodila svoj beli predpasnik.

»Ampak je bila le skušnja?«

Ne, pravi nastop je bil. Glej, tu imam dve podobici. Gospa ravnateljica mi jih je dala. Sta lepi, ne?

Mamica je bledela.

»Ti!«

Prosim?

»Čemu sem ti prelikala obleko?«

Ni bilo časa, Mamica.

»Mene je sram. — Prinesi palico!«

V meni je vse odmrlo.

»Prinesi palico, pravim!«

Šla sem in prinesla.

Niso me boleli udarci. Bolelo me je le to, da se ničesar lepega nisem mogla spomniti.

Še en spomin se drži tiste obleke.

Na prvo obhajilo sem se pripravljala.

»Obleka bo kar dobra, le za en volan jo še podaljšamo,« so odločili.

»V roki bo vsaka nesla svečo.«

»Ne, ti boš lilijo. Vprašaj, če smeš lilijo.«

Vprašala sem.

»Vse bodo imele svečo. Imej jo še ti.«

Torej svečo.

»Vprašaj, kaj boš s svečo.«

Saj res, kaj?

»Podarite jo cerkvi, kjer boste prvič prejele Boga.«

Podarimo.

»Ne, ti jo prineseš domov. Reci, da greš k obhajilu s svečo le pod pogojem, da jo prineseš domov. Spomin moraš imeti.«

Ali . . .

»Nič ali, reci!«

»Nesi jo domov,« so dovolili v šoli.

V jutru belega dne sem zgodaj vstala. V kuhinji sem utaknila v usta košček cvrtja, ki sem ga prejšnji večer iz ostankov ocvrta za punčko. Pravi čas sem se še spomnila in vrgla drobtino iz ust. V ušesa so mi vtaknili uhanе: bele in prav rahlo rožno nadahnjene kakor malisin cenzeljček. Na glavo sem dobila bodečo asparagusovo vejo. Zaman sem si želela bel venček, ki ima voščene mirtine cvetke in tako spominja na deveto deželo.

»Pojdi in lepo se vedi,« so me poslali po Boga.

Tisti dan sem se spomnila na mamo. Videla sem druge mame poklekati k obhajilni mizi. Ko je pokleknila zadnja in je bilo še prostora, sem morala zamižati, tako praznoto sem čutila.

Kmaļu jo je izpolnil Bog. Sladka veselost se mi je razlezla iz srca. Le, ko so druge oddajale svoje sveče na oltar in so meni mojo pustili, mi je bilo za hip hudo.

V telovadnici so nam pogrnili mize in nas pogostili. Potem je dobila vsaka poleg podobice še bel nagel. Deklice so si ga zataknilе v vratne verižice, za pasove in v trakove.

Kam naj si ga zataknem jaz? Obleka je do vratu zaprta, verižice nimam, traka tudi nobenega.

»Veš kaj,« je rekla soseda, »tvoja obleka je redko tkana. S pecljem povečaj eno luknjico, pa bo nagel stal.«

Storila sem tako. Nagelj mora pač nekje biti.

Prišel je fotograf:

»Male spredaj na klop!«

Sedla sem na konec klopi. Prinesli so k meni stol in nanj je sedla ravnateljica.

Pogledala me je čudno neprijazno:

»Zakaj imaš tako kratko obleko?«

Za volanček je podaljšana, sem pojasnila.

»Prekratka je. Kolena se ti vidijo.«

Prijela je za novi četrti volan in potegnila, da so se odtrgale čipke.

Žalostna sem prišla domov.

Odtrgane čipke in zataknjen nagelj.

Preden sem se mogla prav izpovedati, me je zbolelo uho in moj novi beli uhan je dobil drugačno obliko.

Papa je pomirjeval:

»Pusti jo danes, glorijsko ima.«

(Dalje prihodnjič).

Ana Galetova: -

KDO JE BOLJ BEDEN.

Ti imaš pa tako lačne oči,
zraven pa zvrhano, polno naročje.
Če ti dam cvetja,
na tla ti zdrsi.
Vedno ga z nova pobiram v dlani,
ti pa imaš lačne, lačne oči . . .
Kdo je bolj beden —
Ti ali jaz?

G. M.: -

SRCA PRIPRAVITE

Sestre, blizu, blizu je že čas:
Kralj ljubezni bo prišel med nas;
blagoslavljal bo domove,
polja, travnike, gozdove.
Tudi tebe, sestra, rad bi obiskal,
tvojo dušo za svoj dom izbral.
Dušo in srce zato pripravi
njemu, ki kraljuje vsej naravi.

BELE VRTNICE

(*Nadaljevanje.*)

Od tega dne naprej ni padla nobena beseda več v tej zadevi. Vendar je asistent večkrat zahajal k Vandi in se mudil po eno uro in še dalje pri njej.

To seveda ni ostalo tajno. Sumljivo se je zdelo ljudem še posebno zato, ker je bilo splošno znano, kako zdravnik skopari s časom in kako malo se je doslej zanimal za ženske. Začeli so šepetati o njem in Vandi, in ker so videli in vedeli premalo, so začeli spraševati Miro.

Mira se je smejala njih radovednosti. Priznala je, da se asistent res vsak večer dalj časa mudi pri Vandi, ampak da bi bilo med njima več ko prijateljstvo, to ni misliti.

»O čem pa govorita cele ure?« so vpraševali radovedno dalje.

»O čem govorita?! O marsičem, kar me ne zanima; asistent pač največ o svojem poklicu, o zdravniški znanosti, o svoji praksi. Vanda o umetnosti, literaturi, glasbi in o raznih sodobnih vprašanjih. Oh, le nič se ne bojte, ne bo jima zmanjkalo gradiva! Kar čudno je, kako se strinjata, kako soglašata v vseh stvareh. Vedno imata enako mnenje; misli enega so misli drugega.«

»Potem se tudi ljubita,« so trdili znova.

»Če se, naj se pa; to ni nikomur nič mar!« se je otesla Mira vseh.

Mira se je dobro razumela z Vando in ji ni zavidala asistentove naklonjenosti, kakor ostale pacientinje. Čemu tudi? Bila je zaročena in sreča ji je bila vkljub boleznimi mila. Vedno sveže živordeče vrtnice so jasno pričale o ljubezni in zvestobi njenega zaročenca. Kdor je srečen, privošči isto srečo tudi drugim. Sicer pa si Mira niti sama ni bila prav na jasnem o razmerju med asistentom in Vando. Res je prihajal vsak večer in ostajal dalj časa, a nič ni bilo v njunem obnašanju takega, kar bi dalo misliti, da je med njima kaka intimnejša vez. Tudi vedno sveže vrtnice, katere je vsak teden prinašal 12 leten deček, so ji dale misliti, a njih bela barva je pobijala vsak sum. Ko so že vsi, ki so se za to zanimali, bili prepričani, da se tu nekaj plete, je Mira še vedno vztrajala v mnenju, da lepi in prikupljivi asistent

nima smisla za ljubezen, da je njegovo srce prehladno za to nežno čuvstvo.

Pripovedovala je o vsem Vandi in ji v tolažbo pripomnila: »Veš, to je sama nevoščljivost. Vsem ugaja asistent in ker so spoznale, da ga ne morejo doseči, ker je vedno tako resen, govorijo slabo o njem. Sicer pa tudi jaz mislim, da je nekoliko domišljav in preveč ponosen — ne, to ni, ampak . . . Sama ne vem, kako naj izrazim svoje mnenje. Tako brez srca je . . .«

Tu se je Vanda nasmehnila. Drago — pa brez srca. A ni ji ugovarjala; čemu tudi? Naj mislijo drugi, kar jim drago, ona je vedela, da ima tudi hladni asistent toplo srce in da je temu srcu — razum gospodar. Težko je tako srce vzdramiti in težko ga je ljubiti, a ona ga je vzljubila, umela, ona edina. Lahko bi mu gospodovala, a noče, noče, ker ve, da bi mu to prineslo nemir. Prava ljubezen ne hrepeni po gospodovanju, prava ljubezen želi le — prinašati žrtve.

Ko je zvečer Drago spet prišel k Vandi, mu je povedala vse, kar ji je zaupala Mira. Ko je končala, jo je vprašal:

»Torej Mira in drugi menijo, da sem brez srca. Kaj pa misliš ti, Vanda?«

»Jaz sem prepričana o nasprotnem in — srečna sem v zavesti, da sem edina, ki ve resnico.«

»Ali pa se ne motiš? Mogoče ima Mira prav?«

»Ne! Ko bi ne imel srca, bi se pač ne mogel toliko žrtvovati za ljudi, ne bi mogel dan na dan vztrajati v svoji gorečnosti in požrtvovalnosti. Ampak ljudje so kratkovidni in sodijo po svoje.«

»Mogoče sodijo prav. Res sem z vsemi močmi v službi, v poklicu za njih blagor, ampak to dela moj razum, moja volja. Moje srce pa . . .? Vanda, ravno ti bi imela vzrok misliti, da nimam srca.«

»Drago!« Očitaneje je bilo v glasu, s katerim ga je prvič tako nazvala. »Čemu vznemirjaš svojo komaj poleglo razdvojeno notranjost? Čemu drezaš v stvari, ki morajo ostati take, kakršne so?«

Drago pa je naslonil glavo v dlan in bruhnil iz sebe: »Da, — brez srca sem, sicer ne bi mogel žrtvovati tebe in tvoje sreče — svojim načelom.«

Dobro, da ni videl, kako bolesten izraz je preletel njen obraz, dobro, da ni videl njenih oči. Videl bi v njih svojo obsodbo. Saj je Vanda tako hrepenela, da bi srce prevpilo glas razuma, da bi človek zmagal nad zdravnikom. Pa že se je spomnila svoje obljube, svojega načrta. Ne, ne sme biti sebična! Ne sme vezati peroti visoko stre-

mečemu orlu. Z lastno žrtvijo mu bo lajšala njegovo; njen mir vpliva blagodejno na njegovo razdvojeno notranjost. Nežno ga je prijela za glavo in jo pritegnila k sebi. Rahlo božajoč ga, je šepetala:

»Drago, tvoja ljubezen je zame dovolj velika sreča, druge in drugačne ne maram!«

Tedaj je dvignil glavo in vpri svoj temni, globoki pogled v njene jasne oči in ves srečen vzdiknil:

»Vanda, moja Vanda!«

Od tega dne naprej sta se, če sta bila sama, tikala. Drago je kaj rad govoril o svojih čustvih. Olajšal si je dušo pred njo in v njenem miru vedno našel tolažbo in moč. V začetku je bilo Vandi to težko, polagoma pa je dosegla, da je lahko govorila o tem brez strahu, da izgubi oblast nad samo seboj. Njena duša je končno dosegla nadoblast nad hrepenenjem njenega srca.

Tako so minevali dnevi in meseci. Nekega dne se je Vanda domislila, da je čas, da spregovori o ločitvi. Njeno zdravje se je izboljšalo, in dasi je bilo tu prav prijetno, se je enkrat treba posloviti. Njeno izboljšano zdravje jo je opominjalo na njeno obljubo, ji budilo željo uresničiti svoj načrt.

Da, sedaj, ko je kolikor toliko zdrava, sedaj hoče tudi ona posvetiti svoje zmožnosti bližnjemu. Na razvalinah strtih upov, mladostnih sanj je postavila temelj novim. Čutila je v sebi dovolj moči, da to izvrši.

Ko je zvečer prišel Drago, mu je omenila o ločitvi. Najprej je bil ves iz sebe:

»Zakaj, čemu?«

»Pomiri se, Drago, enkrat se vendar morava ločiti. Kolikor več časa bova skupaj, toliko težja bo ločitev. Počutim se dobro in sramotno je, živeti v brezdelju, ko je vendar toliko dela vsepovsod. Delo me kliče in temu klicu se hočem tudi jaz odzvati.«

»In kaj nameravaš?«

»Zaenkrat nič. Najprej moram vedeti, kako daleč sežejo moje moči in moje zmožnosti. Šele potem bom poiskala delokrog, ki mi bo odgovarjal.«

Ni mu hotela odkriti svojih načrtov. Vedela je, da bi se uprl, da bi ugovarjal. Iz raznih pogovorov je spoznala, da ne zaupa preveč

v njeno telesno moč in da se boji, da se bolezen ponovi. Ona sama pa je čutila, da ji bo duševna moč dopolnila, kar ji drugače manjka.

Govorila sta dolgo v noč in ukrenila vse potrebno. Mira, ki je med pogovorom vstopila, se je čudila, da tako mirno razpravljata o odhodu. Bila je še bolj prepričana, da asistent nima srca in v duhu je pomilovala »ubogo Vando«.

Ampak tisti zadnji - poslovilni večer je Mira vendar začela dvomiti o hladnem srcu asistenta. Bila je na balkonu in vrata v sobo so bila samo priprta. Slišala je, kako je vstopil asistent v sobo in govoril:

»Vanda, zadnji večer, zato sem prišel prej . . . Rad bi užil še nekaj lepih trenutkov v tvoji bližini.«

»Da, zadnji večer. Le nekaj hipov še; te hočeva posvetiti najini ljubezni. Pojdiva na balkon, krasen večer je . . .«

Ker je imel balkon dva vhoda, se je Mira neopaženo odstranila. Le to je še videla, da sta z roko v roki vstopila k ograji in začela tih pogovor. Mira se je previdno oddaljila. Privoščila jima je lepe trenutke.

Bili so res lepi tisti trenutki. Često sta se v poznejšem življenju spominjala tega večera.

Bila je krasna, pozno jesenska noč; nebo je bilo posuto z milijoni zvezd, med njimi je oblastno krožila blede luna in razsvetljevala zemljo, ki se je pripravljala na zimski počitek. Nekaj otožnega je velo iz nje, nekaj, kar se je tako ujemalo s čuvstvom dveh mladih src na balkonu. Nekaj časa sta šepetala, nato pa ju je prevzel skrivnostni večerni molk. Utihnila sta in se zamislila. Čemu govoriti? Saj govori narava.

Postalo je hladno in Vanda se je stresla.

»Hladno ti je, pojdiva v sobo,« je rekel skrbno.

»Ne, preveč lepo je tu. Ostaniva še,« je prosila tiho. Prikimal je, odšel za hip in prinesel iz sobe njen plašč in jo ogrnil. Potem pa sta spet slonela in prisluškovala šepetanju večernega diha in šepetanju svojih src . . .

II.

V naročju gora leži mala, a zelo lepa vas. Ozka dolinica je podobna zibelki; v njej je vas, ki jo varujejo hribi. Gore krasijo temno zelene smreke, med njimi tu in tam kraljuje vitka jelka, ali pa se košati mogočni mecesen. Le vrhovi gorâ so goli in sivo kamenje žari v soncu. S teh vrhov se vidi daleč okrog po Sloveniji — tja do očaka

Triglava in daleč po Koroški — tja do Gospe svete. Vaščani radi obiskujejo vrhove. Tu so tako blizu vsega, kar ljubi njih priprosto planinsko srce: blizu Boga in blizu domovine.

V ta gorski raj se je namenila Vanda. Tu je upala najti, kar je zaenkrat najbolj potrebovala: mir, čisti zrak in lep razgled.

V tihem zatišju narave je Vanda resno presodila svoj položaj, svoje telesne in dušne moči, svojo bodočnost. Ko je bila na jasnem v vsem, je uredila še vse potrebno, potem pa se je popolnoma prepustila svobodnemu uživanju krasne narave. Ves dan je posedala ob robu gozda, ob studencu, ali na planjavi. Bila pa je jesen, cvetke, zadnje cvetke so venele in umirale, in listje je padalo z dreves. Pred njeno sobico je rastle mogočna, stoletna lipa. Vsako jutro jo je Vanda občudovala in z neko žalostjo je zrla, kako pada list za listom z njenih vej. Končno je padel tudi zadnji porumeneli listič in lipa je stala vsa gola, brez lepote.

Veseli vaščani tega niso opazovali, Vanda pa je z žalostjo zrla to umiranje. Zdelo se ji je, da je to izraz njene duševnosti. Vsa se je vdala tožnim mislim in neredko so se te misli končale s solzami. Ni se upirala — ne otožnosti, ne solzam. — Čemu? Tukaj ni bilo nikogar, pred katerim bi se morala zatajevati, tu je lahko izjokala vse, kar je bilo nakopičenega v njeni duši. Kmalu bo treba spet z vso energijo začeti boj, boj za življenje, boj za obstanek, boj za načrte, da jih uresniči, boj zoper lastno slabost in čuvstvenost. Zato pa je treba poprej vse izplakati iz duše. In tu v gorski samoti je tako lahko plakati. Solze kar vro — ne samo iz oči, ampak tudi iz duše in jo čistijo. Ah, in tu ni bilo nikogar, ki bi iskal v njenih očeh sled solza, nikogar, ki bi s skrbjo opazoval izraz njenega lica, nikogar, ki bi tipal žilo, poslušal prehitre ali prepočasne utripe srca, nikogar, ki bi se vznemirjal zaradi nje in njenega početja. Tako je mislila Vanda in se brezskrbno vdala otožnosti in solzam . . .

Tako dan za dnem, — teden za tednom.

Nekega dne je spet sedela na svojem ljubljennem prostorčku, vsa zamišljena, vsa otožna. Ni slišala bližajočih se korakov, ni opazila moža, ki je prišel po stezi in obstal pred njo. Nekaj hipov jo je motril, potem pa poklical mehko:

»Vanda!«

Planila je kvišku. Iznenadenje, veselje, sreča je bila v njenem vzkliku:

»Drago!«

Brez pomisleka, brez zatajevanja se mu je vrgla v objem. Bila je nepripravljena in njena otožnost, njena zamišljenost je zadnji čas tako oslabela njeno trezno, razsodno odločnost, da ni mogla zapovedovati svojemu srcu.

Drago se je čudil njeni razburjenosti, njenemu vedenju. Nikoli je še ni videl take. Nikoli se ni dala tako premagati od čuvstev, vedno je ohranila vsaj na zunaj mirno kri. Nežno jo je privil v objem, jo božal po laseh in jo tolažil.

Polagoma se je umirila. Roko v roki sta se napotila v vas. Med potjo ji je pripovedoval, kako mu neka slutnja ni dala miru; zato je sklenil, da jo obišče. Dobil je dva dni dopusta in — zdaj je tu in vidi, da je ravnal prav. Čemu je žalostna, je hotel vedeti.

»Saj nisem,« se je branila Vanda.

»O pač — in še kako. Opazoval sem te nekaj časa, preden sem se oglasil. Nikdar te še nisem videl tako malodušne in način, in kako si me sprejela, mi pove, da si se čutila nesrečno. Vanda, zakaj?!«

Vanda ni odgovorila, ker ni vedela, kaj naj odgovori. Saj niti sama ni vedela, zakaj. Bilo ji je mučno in jezila se je na svojo bolešno čuvstvenost, na svojo slabost. Kakor otrok je ravnala, da, še bolj nespametno. Kaj si bo mislil o njej? Kaj naj mu reče?

»Vanda, ali mi ne zaupaš?« je prosil Drago. V njegovem vprašanju je bila žalost in skrb, ki je Vandini segla v dno duše. Ne, ne sme mu težiti srca! V hipu je stresla s sebe vso otožnost, uprla vanj svoj pogled in povedala skesano:

»Kaj mi je? Nič, otrok sem, popoln otrok. Vidiš, jesen je, pa sem se vdala tožnim jesenskim mislim. Prav, da si me našel tako, boš vsaj vedel da nisem »izjema«, kakor ti misliš, ampak da sem v tem podobna vsakemu drugemu dekletu in ženi. Pravijo, da smo ženske spremenljive kot vreme, pa bo menda res. Saj vidiš!«

Nasmejala se je in njene oči so bile spet jasne. Spet nekdanja Vanda. Drago je potolažen vzdihnil, potem pa jo je svaril, mehko, božajoče:

»Ne bi se smela vdajati melanholiji. To škoduje, zelo škoduje zdravju. Posebno za pljuča je žalost škodljiva. Morala bi mi pisati.«

»Kot zdravniku?«

»Tudi, a še bolj kot človeku, ki se boji zate, za tvoje življenje, kot prijatelju, kateremu si tako draga, da ga boli vsaka tvoja solza.«

»Tako si dober z menoj,« je vzdihnila hvaležno in že so zopet zablestele solze v njenih očeh. Prestrašen je vzkliknil:

»Že spet solze! Vanda, kaj je s Teboj?«

»To so solze veselja in sreče. Pusti, da se izjočem, ne gre drugače.«

Uvidel je, da ima prav. Odvedel jo je na bližnjo klop, se vsedel in jo naslonil nase. Potem pa je potrpežljivo čakal, da se umiri.

(Dalje prihodnjič.)

Ž E N A I N D E L O

R. Smersu:

ZAŠČITA ZAPOSLENIH OTROK

Ni dvoma, da so zaposlene žene in otroci najbolj potrebni zaščite. Zato vidimo, da posvečajo moderne države vprašanju zaščite zaposlenih žena in otrok prav posebno pozornost in se trudijo, da bi to vprašanje dobro rešili.

Tudi naša jugoslovanska socialna zakonodaja ima določila, ki ščitijo zaposleno ženstvo in otroke. Danes si hočemo na kratko ogledati določila, ki ščitijo zaposlene otroke.

Na prvem mestu je treba omeniti § 20 zakona o zaščiti delavcev in § 253 obrtnega zakona, ki pravita, da otroci pod 14 letom ne smejo biti zaposleni, razen v strokovnih šolah, ki so pod javnim nadzorstvom. To je silno važno določilo in moramo reči, da v tem oziru prekašamo mnogo držav, ki se ponašajo s svojo kulturo, pa vendarle dopuščajo zaposlitev otrok, ki še nimajo 14 let.

Drugo važno določilo govori o tem, da mladina, ki še ni dosegla 18 let, ne sme biti zaposlena ponoči razen ob večji sili, če je treba podjetje rešiti nenadne nevarnosti ali večje škode, posebno pa ob večji državni potrebi.

Noč pomeni čas od 10. ure zvečer do 5. ure zjutraj.

Da preprečijo zlorabe, so dolžni podjetniki voditi seznam vseh zaposlenih oseb in zabeležiti, koliko je stara zaposlena oseba.

Posebej pa je v obrtnem zakonu urejena zaščita učencev, vajencev in vajenk. Naj na kratko omenimo sledeče določilo:

Za učence se smejo sprejemati le oni, ki so dovršili 14 let in pri katerih je šolski zdravnik ugotovil, da so za obrt telesno sposobni. Učencev pa ne smejo imeti oni lastniki obrtov, ki so bili obsojeni radi zločinstva ali prestopka iz koristoljubja ali zoper javno nravnost; dalje oni, ki so bili obsojeni zoper življenje in telo svojega pomožnega objekta.

Upravna oblast sme prepovedati imeti pri sebi zaposlene učence tistim obrtnikom, ki npravno kvarijo vzgojo učencev, z njimi grdo ravnaajo, jim ne dajejo zadostne hrane in zdravega stanovanja, ki ne skrbje za to, da bi učenci redno obiskovali strokovne nadaljevalne šole, ki nimajo po predpisih urejenih delavnic in v podobnih primerih.

Dalje pravi obrtni zakon, da nad učencem, ki še ni dovršil 16. leta in živi v delodajalčevi hiši, vrši delodajalec očetovsko oblast. Toda ga ne sme tako kaznovati, da bi ga pri tem telesno in nravno poškodoval, niti mu ne sme za kazneni odtrgovati dolžne hrane. Lastnik obrti mora posebej paziti, da drugo osebje v obrti ne postopa slabo z učencem in ga ne uporablja v svoje zasebne posle.

Ni dovoljeno uporabljati učenca in učenko v gospodinjstvu ali pri delu na polju in podobno. Učencu se tudi ne sme nalagati delo, ki ni primerno njegovim telesnim močem.

Učenec sme učno pogodbo takoj razdreti in zapustiti delodajalca, če bi delodajalec kršil gornja zaščitna določila.

Vidimo, da ima torej naša zakonodaja lepa določila. Treba je le to doseči, da bodo prav vsi ta določila poznali in skrbeli za to, da se bodo izpolnjevala.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

PROSTOVOLJNO NADALJEVANJE POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA.

Š. T. iz K. vprašuje: Sem brezposelna nameščenska. Bila sem mnogo let članica Pokojninskega zavoda. Ali mi bodo pridobljene pravice propadle? Kaj naj storim, da si jih obvarujem?

Odgovor: Pridobljene pravice varujete na ta način, da zavarovanje prostovoljno nadaljujete na ta način, da najkasneje v 6 mesecih po izstopu iz zavarovanja plačate dospele premije v višini zadnje zava-

rovane premije. Če ste bili že najmanj 120 mesecev zavarovani, pa si varujete pridobljene pravice na ta način, da plačate vsako leto v naprej priznalno pristojbino po Din 3.— letno. Prvikrat je treba plačati teh 3 Din v roku 18 mesecev po izstopu iz dela.

Protijetični dispanserji. T. F. iz J. vprašuje: Kdo se sme zdraviti v dispanserjih, ki jih ponekod ustanavlja Protituberkulozna liga?

Odgovor: V protijetičnih dispanserjih smejo iskati zdravniško pomoč vsi nepremožni prebivalci iz okoliša, za katerega dispanser posluje.

K O L O D V O R S K I M I S I J O N

TAJNIŠKO POROČILO ZA L. 1934

Društvo za varstvo deklet je bilo ustanovljeno 8. marca 1933, njegov odsek Kolodvorski misijon, pa je od 1. aprila 1932 že vršil svoje delo. Društvo je nastalo zaradi nujne potrebe, ker se je namreč kazal vedno večji delokrog za delo v prid dekletom in ženstvu sploh. Društvo je tedaj še mlado, vendar po svojih najboljših močeh skuša čim uspešneje vršiti dolžnosti, ki mu jih nalagajo društvena pravila.

V ta namen vzdržuje Kolodvorski misijon, t. j. sprejema pri prihodih vseh vlakov došla dekleta in žene, ki potrebujejo kakršnegakoli nasveta ali navodila, zlasti pa one, ki bi jim pretila kakršnakoli nevarnost. Zato je kolodvorska pomočnica na kolodvoru pri prihodu vseh vlakov od 7ih zjutraj do 22ih zvečer.

Društvena pisarna je na Masarykovi c. 12, v palači Vzajemne zavarovalnice in posluje od 8 do 12 in od 14 do 18. Vsi daljši pomenki in navodila se izvrše v pisarni, kakor tudi vsa pismena dela, ki jih delo za varstvo deklet prinese s seboj.

Društvo ima svoje zavetišče v Marijinem domu, Kotnikova ul. 8., ki je odprto od 7ih zjutraj do 20ih zvečer.

Istotam je tudi posredovalnica za službe, kakor jo predvideva § 6. toč. c društvenih pravil.

Društveni odbor je od 1. januarja 1934 do 1. januarja 1935 imel 22 sej, v katerih se je razpravljalo o delu v vseh naštetih napravah društva ter se je zaradi uspešnejšega dela večkrat posvetoval tudi s sorodnimi socialnimi in karitativnimi organizacijami, ki so mu šle vselej s hvalevredno pripravljenostjo na roko. Sejni zapisniki bi utegnili pokazati težko delo, ki ga povzročajo poedini slučajji, pa tudi marsikatero razveseljivo dejstvo, ki ga more društvo pokazati za one, ki so bili izročeni njegovemu varstvu. Tudi številni sklepi, ki jih je odbor v teh svojih sejah napravil, pričajo o vsestranskem razmotrivanju v prid onim, ki iščejo pomoči in nasvetov pri društvu. Društveni sklepi so bili v celoti vsi izvršeni, v kolikor spadajo v možnost društva samega, marsikaj pa, kar je ostalo neizvršenega, pa ni bilo odvisno od možnosti društvenih funkcionarjev.

Vložni zapisnik zaznamuje 308 številnk došlih in odposlanih dopisov. Društvo je bilo v stalnih stikih s sorodnimi organizacijami doma in na tujem, kakor je to nanesla prilika in potreba. Zlasti z domom služkinj v Zagrebu, Beogradu, Skoplju, Splitu in Sarajevu ga veže zelo uspešno skupno delo. Posebno tesno je povezano z izseljeniško družbo sv. Rafaela, s katero sta za izseljeniško nedeljo izdala skupne oklice na izseljence širom sveta in na njihove svojce doma. Tudi z izseljeniškim uradom društvo prav pogosto skupaj deluje. Seveda pa se društvo obrača zlasti na ona sorodna društva, ki mu morejo biti v pomoč pri oddaji službenega osebja, ali mu morejo oskrbeti pomoč ali službena mesta za njegove varovanke; tako: društvo »Varstvo«, Društvo rokodelskih pomočnikov, Hrvatski radiša v Zagrebu, Dobrodelni dom v Domžalah, zavod šol. sester v Repnjah, kaznilnica v Begunjah, Dečji dom, Splošna bolnica itd. Po službenih potih je bilo društvo v preteklem letu večkrat tudi v stiku z direkcijo državnih železnic, s Putnikom, z Davčno upravo, Rešilno postajo i. t. d. Nujna potreba in možnost obstoja sta tudi letošnje leto društvo vodila do raznih karitativnih organizacij, ki so mu šle z največjo pripravljenostjo na roko in ostanejo v kroniki društva prve v vrsti dobrotnikov. K tem štejemo Rafaelovo družbo, Karitativno zvezo, Marijine družbe in III. red. Tudi javna uprava je zaradi vedno bolj vidnega dela, ki ga društvo vrši, v preteklem letu priznala to delo ne le samo z besedo, ampak tudi z gmotno podporo, ki jo je društvu naklonila, ali pa onim, ki jih je društvo priporočalo. Omenimo naj mestno načelstvo, socialni urad, občinske urade in predstojništva nekaterih podeželskih občin, kr. bansko upravo za Dravsko banovino v Ljubljani in ministerstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Vsem tem velja najiskrenejša zahvala društva in vseh onih, ki jim je podpora prišla v prid.

S hvalevredno uvidevnostjo in dobrohotnostjo so šli društvu na roko tudi razni župni uradi po deželi in v mestih, ki so na prošnjo društva rade volje dali pojasnila o razmerah tistega kraja in tako obvarovali marsikatero dekle težkih posledic odhoda z doma v tuje kraje. Seveda pa društvo ne more drugače, kakor, da se na svojem občnem zboru spomni tudi vseh privatnih dobrotnikov, ki so v denarju, blagu ali kurivu priskočili društvu na pomoč. Vsem iskreni Bog plačaj!

Društvo ima 106 rednih članov, 59 izrednih članov, 12 ustanovnih članov in 18 delavnih članov.

Kljub temu, da ima društvo precejšnje število članov in dobrotnikov, si mora iskati tudi še sredstev, kjerkoli si jih upa dobiti. Zato se, kadarkoli se more, obrne na svoje znance in prijatelje, da mu pomagajo z denarjem, z obleko in obutvijo, za one, ki pridejo nujno potrebni k društvu, pa tudi s pohištvom, da more pomagati vsem takim, ki ga prosijo pomoči.

10. februarja t. l. je priredilo večjo karitativno prireditev v veliki dvorani hotela Union, kjer je Glasbeno društvo Ljubljana in pa Križarji pripravilo vseskozi posrečen program, da se je dvorana popolnoma napolnila in je ta prireditev pripomogla društvu za dva meseca obstanka. Zato se društvo na današnjem občnem zboru prav iskreno zahvaljuje vsem, ki so na tej prireditvi sodelovali, zlasti pevskemu društvu Ljubljana in Križarjem izraža svojo globoko občuteno zahvalo. Enaka zahvala velja tudi vsem tistim gospem in gospodičnam, ki so se spomnile, društva z obleko in pohištvom.

Društvo na svojem občnem zboru prav iskreno prosi, naj bi vsi navzoči skušali po svojih močeh pridobiti društvu in njegovemu delu novih prijateljev in pospeševalcev v katerikoli obliki, da bi tako njegovo delo prišlo do veljave tudi tam, kjer doslej še ni bilo mogoče.

(Dalje prih.)

V R O Ž N E M D O M U

F. G.:

KAJ JE SREČA

»Nekaj si pa vendar moramo privoščiti; saj itak na tem svetu nimamo prav nič dobrega.« Neredko slišimo takšno opravičilo in po teh tehtnih besedah ljudje po svoje iščejo veselja in zabave. Kje? Morda v pijači, v jedi, na plesu. Ljudje, ki vedno tožijo, da na svetu ne užijejo nič dobrega, si redkokdaj znajo ustvariti pošteno urico veselja.

Ali pa je res za veselje potrebno posvetno bogastvo? O, če bi bilo tako, potem bi bil v delavskih ulicah to prav redek gost! Pa zapuščeni delavski otroci morda še veselejše žgole, ko se sončijo na blatni ilovnati stezi delavske naselbine, kakor gosposki obvarovanci, katere resne pestunje in vzgojiteljice vodijo na sprehod. Toľiko delavskih deklet ima letošnje pomlad le eno vzvišeno veselje: da pri svoji skromni plači morejo čim več prihraniti za novo avbo in sklepanec in židano ruto, da bodo v lastnih narodnih nošah mogle na Evharistični kongres v Ljubljano. In se toľiko ubogih, zmučenih delavk-mater razprosti in kar topi v sladki sreči, ko po vseh dnevnikih mukah zvečer vzame svoje dete v naročje in se v topli zahvalni molitvi pogovarja z Materjo na šmarničnem oltarju. Nekoč je bila med Vigrednicami dekle — pa saj sončni otroci ostanejo vedno v Vigredi —, ki je hotela dejati cvet predse v vazo in ga občudovati. Pa saj je res vsak najmanjši cvet tako čudo božje, da bi se morale ob njem ustaviti in hvaliti Stvarnika, ki nam je v svoji dobroti dal toľiko lepote.

Ali je potemtakem Julka srečna? Ona, ki jo nikdar ne zanima, kaj pri gospodarjevih dobrega jedo in koliko spijejo; ki nikdar ni prijateljici nevoščljiva lepe nove obleke; ki pa tudi zase tako malokrat išče razvedrila in veselja na zabaviščih in

v kinu, in — ki še fanta nima. Julka ni filozof, da bi razlagala o svoji notranjosti. Njene jasne oči pa bi vam čisto odkrito povedale, da za tako, po sili narejeno žalost Julka ne ve. To pa lahko vsak sam opazi, da so njene oči še svetlejše, kadar more bližnjemu pripraviti veselje.

Dobe se prav dobri ljudje, ki pa menijo, da za ubogega otroka ni pogača. »Saj bo otrok vesel, če bo črnega kruha sit«, govore, pa ne pomislijo, koliko svetlejše morajo biti beraškega otroka sanje o pomarančah in poticah, ko teh dobrot skoraj ni nikdar deležen. Ali bi me res morale odtrgati enkrat celo večerjo, če bi hotele sosedovemu malčku kupiti pomarančo ali morda celo majhen lesen voziček ali grabljice, kar morda zanj pomeni vso srečo na svetu?

Morda v isti hiši ali pri sosedovih stanuje delavska družina, ki ne premore nobenega Marijinega kipa. Takrat, ko sta se vzela, še za posteljo in nekaj loncev ni bilo dovolj denarja. Sedaj pa otrok, ki vidi v Julkini sobi šmarnice, sanja samo o Marijinem kipu in o cvetju, ki ga je toliko, pa nima nikogar, da bi mu ga daroval. Ali niso v naših omarah spravljeni kipi, ko smo me zase dobile druge, lepše, dragocenejše. Pa so vendar oni prvi, ki jih nimamo nikamor postaviti, še takšni, da bi z njimi izpolnili vse otrokovo hrepenenje.

Nekatere tovarišice so dvomile napram Julki: »Morda bomo pa v otroških srcih vzbudile zavist, češ: sosedovi vse premorejo. Meni je kupila grabljice, pomarančo in voziček; koliko lepega, česar pri nas ne premoremo, morajo imeti šele zase!« Julka ne veruje, da bi med malimi prebivalci delavske ulice že kalilo razredno sovraštvo in nevoščljivost. In — če bi nekoč le seme kalilo in pognalo? Vsi oni bodo sokrivi, ki svojega skromnega bogastva že sedaj ne dele z bližnjim.

GOSPODINJSTVO

Priprava nekaterih hranil za uporabo

Z našimi splošnimi razgovori smo takorekoč pri kraju in moramo pričeti s praktičnim delom pri kuhanju. Oglejmo si danes, kako dobivamo maščobo! (Čitateljce naj prečitajo članek o toličah, da bodo današnje boljše razumele!)

Maščoba, ki jo dobivamo iz rastlinstva, se prideluje s stiskanjem v stiskalnicah. To opravljajo ponajveč večji obrati ali celo tovarne in se pri tem ne bomo dalje mudile. Maščobo iz živalstva pa dobivamo s topljenjem, cvrenjem, razpuščanjem. Imamo mehke in trdeje vrste maščobe; prve imenujemo mast, druge loj. V splošnem je treba za razpuščanje maščobe vedeti tole: slanino zrežemo kolikor se da drobno, najbolje jo zmeljemo v mesnem stroju, to pa zaradi tega, da se čim več maščobe izloči in ostane čim manj ocvirkov. Tako zrezano slanino moramo najprej pripraviti, da prične vreti, to se pravi, da maščobo počasi razpuščamo, po preteku kakih 30

minut pa postavimo posodo na močnejši ogenj, da lahko vsa maščoba izstopi in ostanejo ocvirki. Ko so ocvirki rumeni, je maščoba dovolj razpuščena in bo ostala dobra in se bo držala, če pa so ocvirki preveč temni, je že nevarnost, da bo imela mast okus po njih. Gospodinja pridene (po večini vsaka) primerno količino zrezane čebule, pa tudi morebiti kake druge začimbe, to pa prav po okusu. Vsekakor pa je treba mast primerno soliti. Tako pripravljeno mast denemo najbolje v posebne lonce, ki jih prej ogrejemo, da ne počijo, in v njih, če jih postavimo na suh in hladen prostor, ostane mast do enega leta prav dobra. Ocvirke porabljammo potem posebej za zabelo krompirja ali kislin ter jih hranimo prav tako na hladnem v lončenih posodah.

Govoriti moramo še o presnem maslu, ki je, kakor vemo, izvrstno hranilo in najboljša zabela. Vemo pa, da je drago in ga rabimo samo tedaj, kadar ga ne moremo nadomestiti z drugo maščobo. Go-

spodinjje vedo, da je to pri posameznih jedeh posebno poudarjeno. Pri nakupovanju masla je treba paziti na vonj in okus. Seveda je to na trgu hudo ugotoviti, ampak bi morala vsaka gospodinja tozadevne poizkuse napraviti šele doma. Zaradi tega pa je dobro, da gospodinja nabavlja surovo maslo pri gotovi tvrdki, v znani mlekarini, pri svoji stari mlekarici, kjer bo najbolj postrežena.

Presnega masla ne moremo dolgo hraniti, ker dobi neprijeten okus in vonj ter je potem le težko porabno. Nekateri pač spravljajo presno maslo v kamenite ali steklene lonce, s tem da ga trdo natlačijo vanj in pri tem izstopi še zadnja voda, ki bi utegnila maslo pokvariti. Na vrh je treba dejati 2 cm na debelo soli, ki tako maslo konservira.

Presno maslo prinašamo v malih porcijah na mizo, da ga ne izpostavljam predolgo toploti in raznim vonjem. Male porcije se zdi, da se ne dajo lepo garnirati, vendar to ni resnica, ker imamo že veliko pripomočkov, da se tudi male množine na prijeten in lep način postavijo na mizo. Dobro je, da so te porcije preračunane na osebo t. j., da vsaka oseba vzame najprej tisto količino, ki je za posameznika namenjena in šele potem drugič. Gospodinje imajo male skledice nalašč za presno maslo; lahko tudi zgetemo presno maslo v valj, ki ga pa potem razrežemo v lepe rezine. Lahko tudi z lesenim nožičem napravimo vanj zazeze, ki z gledajo kakor lusk pri ribi, lahko tudi posamezne rezine položimo na zelene liste in tako dalje. Bili so časi, ko smo s kuhinjsko stiskalnico napravljali lepe oblike, kar pa danes že zaradi varčnosti ni več priporočljivo. Največkrat uporabljamo v sedanjem času presno maslo za mazanje kruhkov, ki jih potem obložimo še z raznimi drugimi pikantnimi stvarmi. V presno maslo lahko vmešamo razne okuse, kakor sardele, razno zelenjad i. t. d.

GOSPODINJSKA VPRAŠANJA

Ivanka T., Z. p. V. vpraša cenjene bralke, kaj naj napravi, ker ji pri cvrtju močnatih jedil (krofi, flancatih,) mast tako kipi.

Vigrednica Iv. prosi čitateljice za nasvet, kako se odpravi sončna ogorelost z obraza in vratu.

Vigrednici Tončki odgovarja A. L.: Fine svilene naglavne rute, če so res iz prave svile in ne iz umetne svile, se dajo prav dobro prati v Schichtovem »Luxu«, navodilo je v vsaki škatljici (ali v luskah, ki smo jih že večkrat priporočali. Op. ur.) Če so pa rute iz umetne svile, tedaj se pri pranju krhke niti zlomijo in ruta dobi kmalu kakor zarezno od noža. Zato ni svetovati, da se te rute perejo, ampak naj jih očisti kemična čistilnica. Res pa je, da je to precej drago in za marsikatero tudi nerodno, ker je daleč od mesta. — Stare svilene rute, ki več ne služijo svojemu prvotnemu namenu, so prav zelo porabne za zavezovanje bolnih udov, ker zelo dobro drže toploto. Kadar pa so že popolnoma razcefrane, pa jih lahko porabimo za polnitev raznih vrečic, ki jih potem ogrevamo in polagamo na bolno mesto.

Vigrednici Malki odgovarja A. G. Lj., da naj pere svilene nogavice v Luxu (ali v luskah) in bodo ohranile skozi svoj prvotni svileni blesk. Pazi pa naj, da se točno drži navodila za pranje, ki je v vsaki škatljici Luxa. Zlasti pa naj jih ne menca in ne ovija, ampak samo stiska.

Mati, ki vprašuje, kako naj odvadi svojega otroka jecljanja, naj potrpi do prihodnjega meseca, ko bo Vigred prinesla članek o tem.

Vigrednica odgovarja na vprašanje o indathren blagovih: Tkanine in prediva, katera so barvana z indathren barvami, so nenadkriljiva pri pranju. Pri pravilnem pranju te tkanine ne puščajo barve, kar je vedno važno. Trpežne in uporabne so pri vsakem vremenu, ne škoduje jim ne sonce, ne dež ali pranje. Take tkanine moremo mnogo dalje uporabljati kot druge, ker ne oblede.

Navodilo za pranje barvanega blaga: belo in barvano naj se vedno ločeno pere. Namočimo, namilimo in prilijemo toliko vode, da leži polno pod vodo. Ako barvano perilo kuhamo, naj plava v vodi in ga ne smemo puščati dolgo v umazani vodi.

KUHINJA

Mesni vložki. Telečjemu mesu, približno $\frac{1}{4}$ kg, odstrani kožico in kite, ga fino sesekljaj ali zmeljji, pridene 1 jajce, 2 žlici presnega masla, drobno zrezanega zelenega peteršilja, drobnjaka, limonove lupinice,

malo soli in toliko v mleku namočenih kruhovih drobtin, da je testo primerno gosto. Zmes stresi za prst na debelo v pomazano pekačo in speci v precej vroči pečici. Pečeno zreži na večje koščke. Porabi jih kot vložek v mesno ali zelenjadno juho ali kot prilogo k solati.

Pikantna zeliščna ali pomladanska omaka. Naberite zelenega peteršilja, drobnjaka, prav majhno vejico luštreka, krebuljce, pelistrana in nekaj listov špinače, da bo seseklano vsega skupaj za par žlic, vse osnaži, operi in fino sesekljaj. Prideni pretlačena beljaka od 2 trdo kuhanih jajc, z oljem gladko vmešana rumenjaka, malo soli, kisa, kisle smetane ter vse skupaj dobro premešaj.

Goveje meso v papriki. Kos govejega mesa (od križa) potolci, podrgni s soljo, papriko in česnom, pretakni prekajeno slanino. V kozici razbeli malo masti in deni vanjo meso. Ko je po obeh straneh rumeno zapečeno, prideni nekaj koleščkov čebule, limonove lupine, par žlic juhe ali vode, pol žlice vinskega kisa, pokrij in duši meso do mehkega. S polento ali pretlačenim krompirjem postavi na mizo.

Riževi krapci. Skuhaj na mleku ali vodi riž. Ko se ohladi, primešaj žlico masti, drobno zrezanega zelenega peteršilja, drobnjaka, limonove lupinice, malo soli in moke, da je zmes primerno gosta. Napravi za pol prsta debele hlebčke, povaljaj v drobtinah ter jih ocvri v razbeljeni masti.

Ogrski cmoki. Zreži na majhne koščke par dni star kruh ali žemlje in poškropi s mrzlim mlekom. Ko se kruh napoji, pri-

deni, raztepeno jajce, žlico masti, drobno seseklano prekajeno svinjino. Vse dobro premešaj in stresi v namočeno in ožeto servijeto, zveži ogle z nitko; pusti, da se testo v sarvijeti razleze v okroglo ploščo in kuhaj v primerno veliki kozi v slani vodi 15—20 minut. Potem odvij, razreži na kose, naloži na krožnik in zabeli z ocvrtimi drobtinami.

Jajca s švicarskim sirom. Dve razmotani jajci, 2 dkg nastrganega švicarskega sira, sol, prašek, popra, stresi na razbeljeno mast, naglo speci, da se jajca malo strde ter daj vroče na mizo.

Sirove rezine. 15 dkg moke, 15 dkg suhega sira od kislega mleka, 10 dkg presnega masla, malo soli, zmešaj in ugneti testo. Testo naj počiva 1 uro. Skodelico sira, par žlic smetane, rumenjaka, žlico sladkorja, limonove lupine, ščep cimeta, sneg beljaka, malo rozin, dobro premešaj. V plitvo, pomazano pekačo razgrni testo, pomazi po vrhu pripravljeni nadev ter postavi v pečico, da se lepo rumeno speče. Ohlajeno zreži na rezine in potresi s sladkorjem.

Prah in nesnaga sta največja škodljivca vsakega perila. V medsebojnem podpiranju razjedata nitke perila, ki v teku časa prično razpadati. *Zlatorog-ovo milo* pa s svojo obilno in gosto ter snežnobelo peno očisti perilo vsake nesnage in ga s tem napravi trpežnega. *Z Zlatorog-ovim milom* oprano perilo je lepše kot novo. To ljudski glas dobro ve in pravi: »*Le Zlatorog milo* da belo perilo!« To milo priporočamo tudi mi, saj je res dobro in tudi domače!

P O Ž E N S K E M S V E T U

Nov ženski red, ki nosi naslov »Pomočnice Karitatis«, je bil ustanovljen letos v Parizu. Dodeljena mu je predvsem skrb za pariške uboge ter samostan v Yerres. Prva generalna predstavnica reda je hči umrlega zgodovinarja Henrika Joli, ki je položila večne oblube v roke pariškemu kardinalu Verdieru.

O materi svetega Ludgera, katerega god praznuje katoliška cerkev 24. marca (sv. Ludger je bil prvi katoliški škof v angle-

škem mestu Münstru), pišejo ob priliki letošnjih proslav, da bi bila ob svojem rojstvu skoraj izpostavljena. Živela je namreč v osmem stoletju, ko so bili njeni starši še pogani. Njena mati je bila poročena že s katoličanom, toda tašča je bila še poganka. Ta je želela, da rodi snaha sina in ne hčere, zato je dala novorojeno dete takoj po rojstvu izpostaviti. Po poganskih šegah je bilo namreč dovoljeno dete izpostaviti, toda le dokler ni zavžilo dete ni-

kakršne hrane, tudi materine ne. Hlapec, kateremu je bilo naročeno, da dete utopi, ga je vrgel v škaaf poln vode. Toda deklica ni utonila, temveč le kričala in se oprijemala roba škaafa. Tedaj je pritekla k njej usmiljena sosedka in ji pomolila v usta prst z medom. S tem je rešila dete smrti. Dali so jo v rejo neznanim ljudem in pozneje je postala mati prvega münsterskega škofa in svetnika.

Tudi na znanstvenem polju se more žena uspešno uveljaviti. Gospa Anrietta Adams, v Ameriki zelo znana geografa — v nekaterih stvareh velja za najboljšo strokovnakinjo, — je bila letos v Jugoslaviji, ki jo je obiskala prvič leta 1929. Nastanila se je v Hercegovnem na našem Jadranu. Name-rava napisati novo knjigo o naši domovini, ki bo gotovo zelo zanimiva. Gospa Adams je prepotovala že vse celine. Leta 1900 je bila v Južni Ameriki, nato je bila profesorica v Washingtonu in preštudirala srednjo Ameriko ter napisala o tem par knjig. Leto 1910 je preživela na otoku Haiti in je bila sploh prva žena, ki je kdaj stopila na ta otok. Nato je šla v Evropo. Drugo leto je potovala na Filipinske otoke ter nato od Sibirije do Sumatre raziskovala življenje živali ter odkrivala nove. Leta 1916 — za časa svetovne vojne — je bila na zapadu, na francoski fronti, nakar se je vrnila v Ameriko in propagirala mir med narodi. Leta 1923/24 jo srečamo že zopet v Španiji, na Portugalskem in v Afriki, kjer je povsod študirala zemljepis. Naslednje leto je prehodila vzhodno Afriko. Leta 1933 je obšla vso Azijo in Avstralijo. Prav gotovo bo knjiga o naši domovini, ki jo bo napisala taka poznavateljica krajev, nadvse zanimiva.

Ameriška svatba. Znano je, da so Amerikanci iznajdljivi v vsaki stvari, zlasti pa jim gre za vsakovrstne rekorde in redke domisleke. Tako se je že zgodilo, da so se vršile poroke pod vodo, v aeroplanu, v kopalšču itd. Tako je letos neka žena hotela, da se poroči na istem mestu, kjer se je s svojim poročencem prvič videla. Seveda je bilo to v slaščičarni. Ženin je na to pristal in poroka se je vršila v slaščičarni, ki je bila za to priliko primerno okrašena. Pravijo, da je zbudilo to nemalo senzacijo v vsem mestu, od česar pa je imel največ koristi kavarnar sam, ki je izstavil v izložbi

velikansko torto z napisom: »Tu se poročajo srečni pari.« Radi navala gostov je moral svoj lokal povečati. — Seveda novoporočeni par ni bil katoliški, ki jim je poroka še vedno zakrament, ki se more sprejeti samo v cerkvi, in ne kavarniška senzacija.

Žena v politični službi. V Londonu sta bili te dni ubiti dve Nemki Wurm in Fabiab. Smatra se, da sta padli kot žrtev političnega umora, kajti bili sta begunki iz sedanje Nemčije ter sta imeli nalogo izslediti hitlerjevske agente v Londonu in njihovo razdiralno delovanje. Na Angleškem je ta politični umor žensk zbudil senzacijo.

Letošnje veliko častno sportno nagrado za lahko atletiko na Poljskem je dobila gđc. Jadwiga Wajsówna. Komisija je upoštevala sledeče njene odlike: 1. dosegla je leta 1934 svetovno mojsterstvo v metanju diska, 2. zopet drugič je dosegla svetovni rekord ob tej priliki, 3. lani je odnesla rekorde v vseh manjših tekmah v državi in inozemstvu, 4. svetovni rekord v metanju diska je prekosila v taki meri, da se niti ena igralka na svetu ni rezultatu približala, 5. pokazuje požrtvovalnost, ambicijo, nesebičnost in vzorno disciplino. 6. razglasila je ime poljskega naroda po vsem svetu. Tako žena zmaguje tudi v športu.

Jubilej naprstnika. Letos je minilo 250 let, odkar je holandski juvelir Nikolaus van der Schott izgotovil prvi naprstnik. Iznajditelj ga je izgotovil kot igračo, da jo podari svoji ženi, da ne bi njeni prsti pri šivanju preveč trpeli. Vse življenje je izdeloval le zlate naprstnike in si je napravil s to svojo iznajdbo lepo premoženje. Naprstnik se je zelo naglo razširil po celi Evropi.

Žena na Himalaji. Začetkom aprila je na dunajski ljudski univerzi predavala gospa Hettie Dyhrenfurth o svoji udeležbi na ekspediciji na Himalajo leta 1934, ko je dosegla rekordno višino 7430 metrov. Še kot 13 letno dekle je ob priliki svoje zaroke s sosedovim sinom sklenila, da pojde z njim po poroki na Himalajo. Mesto zaročnega poljuba — sta splezala oba na najvišje drevo v vrtu. Po štirih letih zaročne dobe sta se leta 1911. poročila.

Zamislila sta si tale program: Za vsakega otroka kot nagrada ženi potovanje na Himalajo, in sicer v naslednjem redu: Leta 1913 naj bi se narodil prvi otrok, leta

1914 prva ekspedicija na Himalajo, leta 1915 drugi otrok, takoj naslednje leto 1916 drugo potovanje, leta 1917 tretji otrok in 1918. leta tretji obisk Himalaje. Program se je izpolnil vsaj glede otrok točno do minute. Le ekspedicije na Himalajo pa so se zaradi svetovne vojske in inflacije zamudile in se jih je mogla gospa Dyhrenfurth udeležiti šele v letih 1930 in 1934. Tako je dosegla v spremstvu svojega moža in še dveh drugih doslej rekordno višino 7430 m na zahodnem vrhu Queen Mary — Massiv.

Podjetnost in tovarištvo mladih obrtnic. Absolventke praške Umetniško-obrtne šole so osnovale pred približno 4 leti lastno društvo, ki ima namen pomagati članicam k samostojnemu izvrševanju njih poklica. Ker je danes posamezniki skoraj popolnoma onemogočeno, nabaviti si potrebne stro-

je, stavi društvo svojim članicam na razpolago delavnice in stroje za skoraj vse vrste umetne obrti. Tako ima odlično opremljene delavnice za emajlirana dela, drago kovino, pogonska dela, keramiko, umetno-obrtno tkanje itd. Članice uporabljajo te delavnice proti mali odškodnini. Ko si more članica oskrbeti lasten atelje, prepusti svoje mesto v skupni delavnici drugi. Dobra organizacija društva omogoča sprejetje vseh prosilk. Članice društva žive nekako družinsko življenje, saj si pomagajo ena drugi v vsakem oziru, tako n. pr. kuhajo ena za drugo, gospodinijo itd. in se v tem delu vrste. — Društvo pa se ne omeji samo na notranje delo, temveč skrbi tudi za propagando. Razstavlja idealne predmete svojih članic ter skuša zainteresirati za odjem predvsem tudi inozemstvo. S tem dela tudi za narodno gospodarstvo.

I Z N A Š I H K R O G O V

ŽRTEV MATERINSTVA SESTRI V SPOMIN

Bilo je na svečnico, ko si prišla domov, in niti najmanj nismo slutili kakor tudi Ti ne, da si prišla zadnjič in po slovo. Saj si bila še tako dobre volje kot nikdar prej, ko smo bili zvečer skupaj zbrani. Med nami Ti in Tvoja gdč. učiteljica iz otroških let. Ko te je pomilovala kot zemsko trpinko, je bil kratek Tvoj odgovor: »Prišel bo čas in Bog me bo rešil«.

Te Tvoje besede mi danes, ko Te ni več med nami, zvene na ušesa in vprašujem se, ali je res Bog hotel tako?

In po štirinajstih dneh! Česar ni nobeden pričakoval! Dala si življenje devetemu otročičku, sama pa si se preselila k nebeški Materi, kjer ni trpljenja, ne težav. Težka preiskušnja za moža, še večji udarec za ljube otročiče. Kdo jim bo nadomestoval ljubo mamo, kdo se toliko žrtvoval zanje, saj ni milejšega glasu kot glas materin, in nobena druga roka ne zna tako lepo božati otroka kot materina. Vsega tega ne bodo več občutili Tvoji ubogi otroci. Ko sem Te gledal na mrtvaškem odru, nisem mogel verjeti, da si mrtva, zdelo se mi je le, da spiš, ali bila je bridka resnica. Kropili smo tvoje telo z solzami, prejela si še zad-

nje poljube od svojih malčkov na svoj izmučen obraz in zaprla se je krsta za vedno.

Srce nam je krvavelo, ko smo Te spremljali na Tvoji zadnji poti, padal je dež neprestano, vmes pa snežinke, kot da Ti pletejo mučeniški venec zmage. Še kratka molitev duhovnikova in grob se je zaprl za vedno. Ni Te več med nami, le spomin na Te nam bo ostal, in naša molitev Te bo spremljala preko groba. Plakamo za Teboj, tolaži pa nas zavest, da si prejela plačilo za trpljenje, in da se spet enkrat snidemo nad zvezdami. Ti pa prosi pri nebeški Materi, naj ona pošlje tolažbe žalujočim malčkom.

Ivan Kržič.

BUKOV GOZD V POMLADI

Sneg se je odtalil. Iz silnih daljin prihaja vesna, troseča nežne cvetke na zemljo. Livade so ozelenele, češplja se je okrasila s krasnimi belimi cvetovi, zadoneli so akordi prepevajočih ptičic in metuljčki se kopajo v pomladnih žarkih. Bukov gozd. Kdo bi ga ne ljubil, vsega zasanjenega in prerojenega, polnega življenja. Oh, kako človek hrepeni po tihem pomladnem gozdu. Srce se umiri, duša zasanja in zdi se

ji, kot bi bila sama na svetu, kot bi bila v raju. Sanjala bi še sanje neskončne, a zbudi jo ptičji spev, zbudi jo resničnost življenja, bednega, a bukov gozd šumi, šumi... Jelica.

Francka Kajičeva:

MAJNIK JE PRIŠEL!

Majnik je prišel,
vsa srca je objel,
in še duša vsa vesela
bi najraje se vzpela
do neba!

Krasota maja,
ko sred' raja
odela je mater-zemljo
in obsula jo,
z nešteto cvetja!

In ptički veseli
v grmovju so zapeli:
Pomlad je spet tu!
Tedad naša srca vsa,
od zimskega sna,
so se zbudila,
v lepoto maja se zatopila,
lica v smeh se raztegnila!
In vsaka misel je rodila
nov slavospev Bogu,
iz dna duše je izvila:
Slava božjemu Umetniku!

V MAJU ...

Oh, cvetoči maj! Ti prinesel si na zemljo raj. Prelestna majska narava! Nehote stopinja trudnemu popotniku obstane ob pogledu na tvojo krasoto. Očarljiv duh pestrih šmarnic ki veje iznad gozdnega obronka. Mile melodije slavčka rahlo done v majski mrak. Cvetje, petje. A kaj je pa s tvojo pomladjo, dekle slovensko? Li še v tvoji duši cvete duhteče očarljivo belo cvetje? Morebiti je pa že vmes rdeče cvetje zadehtelo? Mar misliš, da je Jezus zapustil v tvoji duši svoj prijetni dom? O, ne. Še ljubi tebe bolj, in hoče da prideš pogosto v njegovo svetišče, tja k močnemu viru moči.

In še eno zvesto oko bdi nad teboj. To je Ona, Devica in mati. Pod njenim varstvom nevilhte pogubne ne besne. In dih pogubne slane cvetja ne bo umoril. Dekle,

bodi čuječe! Oh, koliko je tistih, ki maj želijo si nazaj! Pa te ni! V naravi sicer res zopet zacveteš. Le ti, ki cveteš v duši, le ne vrneš se nazaj, če enkrat slana te popari, umrješ za vekomaj...

SV. KRIŽ PRI ROGAŠKI SLATINI.

Dekliški krožek tudi pri nas deluje dokaj živahno. Prirejamo vsakih štirinajst dni ustanek. Na sporedu je: govor, 2 deklamaciji, petje. In obdelujemo smernice D. K. A., ki se je pred kratkim tudi pri nas ustanovila. Naše članice vneto sodelujejo pri raznih odsekih, posebno pri dramatskem tukajšnjem odseku. Nastopile so pri: »Treh kraljih« in »Nevesta iz Amerike.« Na letošnjem sporedu imamo še v majniku materinski dan in septembra proslavo 25 letnice tukajšnje Marijanske kongregacije. Naše geslo bo vedno in povsod: »Bog in narod!« Micka Krumpak.

MALIKI AMBROŽ V SKROMEN SPOMIN.

† 16. marca 1935.

Saj bi ne verjela, Malika, da si za vedno odšla od nas, ko ne bi sama vrgla drobčinice prsti na belo krsto, ki je hranila tvoje zemeljske ostanke. Zdi se mi, da bom zdaj, zdaj zagledala Tvoj obraz, ki je bil kot sončen dan, in oči, ki so tako veselo gledale v svet, da se bodo odprle ustnice, ki so vedele toliko povedati, in ki so neštokrat zabavale celo družbo. Že sem se nasmehnila ob tej misli, pa se spomnim, da tako ne bo več nikoli in mi postane grenko v duši.

Saj vemo, Malika, da si srečna med angeli, ne zavidamo Ti sreče, ki si jo zaslužila, pa so vendar žalostna naša srca, ker Te bomo cerkveno pevko, odlično odrsko igralko, dolgoletno članico Marijine družbe in zvesto Vigrednico, vedno in povsod vzorno dekle tudi vedno in povsod pogrešali. Morda je to sebičnost, ali dobri Bog naj nam oprost, če ne sprejmemo zadovoljno iz njegovih rok tudi bridkosti, ker nam je dal srca, ki čutijo veselje in žalost, če tudi smo prepričani, da je tako božja volja, volja Njega, ki uravnava naša pota, ki nam daje življenje in pošlje smrt.

Draga Malika, sladko spi! Tvoje truplo naj v miru čaka vstajenja dan. Tvoj duh pa naj se raduje na rajskih livadah, pri svojem Stvarniku in Odrašeniku, od ka-

terega izprosi svojim dragim in nam vsem, da bomo tako živeli in umrli kakor Ti, da se bomo zopet sešli pri naši nebeški Materi, ki je Tebe povabila v rajski vrt, kjer cvete večna pomlad, da boš na veke slavila Njo, Kraljico devic in Kraljico naših src.

Malika, spomni se viharjev življenja, ki si jih ti srečno pustila za seboj in ki nas še objemajo od vseh strani, spomni se in prosí za nas, ko boš uživala mir, mi pa bomo molili za Te, če ga že nisi, da ga kmalu dosežeš. M. H.

VPRAŠANJA RADOZNALIH ČITATELJIC

VI VPRAŠATE:

17. Kaj je to: skorbut?
18. Kaj naj se drži o modernem boju s plini?
19. Nekatere zgodovinske knjige govore o švedskem kralju Karlu XII., da je v vojski s Poljsko prevaril Poljake. Kaj je na tem resnice?

UREDNIŠTVO OGDODARJA.

13. Študirate kemijo. Zato Vam bo znano o raznem lomljenju barv. Barvne mešanice se dajo urediti v tako zvane barvne trikote: Ena stranica vsebuje prehode polnih barv proti belemu, druga proti črnemu. Tretjo pa tvori lestvica sivega. Ker bi našim čitateljicam ta razprava ne koristila, Vas opozarjamo, da se v svojo nadaljno izobrazbo seznanite z Ostwaldovo teorijo.

14. Indathren barva je nemški fabrikat. Okoli l. 1890 sta dva kemika v tovarni za anilin barve v Ludwigshafelnu in Elberfeldu odkrila celo vrsto lepih barvnih snovi, ki ohranijo svojo barvo stalno. Ena barva izmed teh in sicer modra se je imenovala Indathren t. j. indingo-modro iz anthracena. To ime je postalo vodilno za vse barve, ki se ne izpreminjajo ne pod vplivom vode, ne sode, ne sonca in so zaradi tega nekatere tovarne dale napraviti s tem imenom lističe, ki so jih pritrdile na vse vrste blaga, ki ima stalno barvo. (Kako se ravna s tem blagom, poroča Vigrednica med gospodinjskimi vprašanji.)

15. Zdravnik lahko ugotovi zveze in razmerje med boleznijo in med gotovo žlezo, ki proizvaja hrano za notranje organe. Preprostemu človeku se ne more to natančneje razložiti, vendar nam lahko verujete, da je tako.

16. Bištvo sladkorne bolezni obstoji v tem, da organizem izgubi možnost, sladkor in sladkorne zveze v jetrih izpreminjati in ga dovajati mišicam v obliki glikogena. Pri sladkorni bolezni namreč ne pride do tvoritve glikogena in ostane sladkor tekoč v krvi, dokler se v seču ne odvaja. Ker je treba organizmu za ohranitev moči prav te sestavine, ki se iz telesa odvaja, zaradi tega se kmalu človeške moči izrabijo do skrajnosti in človek izhira.

ZA PRVO SV. OBHAJILO, sv. Rešnje Telo ali sv. birmo dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani najnovejše MODNE ČASOPISE tako za deklice kot dečke.

DOBRE KNJIGE

M. Elizabeta. »Slava sv. Hostiji«. Kakor nalašč je za pripravo za naš Evharistični kongres izšla knjiga »Slava sv. Hostiji«. Vsebuje 86 pesmi v čast presv. Evharistiji, od katerih so nekatere že nekoliko znane, druge pa so kakor nalašč spesnjene za pripravo k evharističnemu kongresu. Kjer bodo za pripravo priredili še kako akademijo, ne bodo mogli mimo te knjige, ki podaja krasnih in klenih deklamacij v izobilju. Prav posebno lepa je »Evharistični kongres«, od katere pravi ena kitica:

Ko bo brajda zadehtela,
ko pšenica bo zorela,
ko bo gledalo v poletje
rož škrlatnih pestro cvetje:
Domovina bo vsa verna
pred monštranco pokleknila,
v hostiji deviškobeli
Kralja kraljev bo molila.

Knjiga se dobiva broš. ali vez. po vseh knjigarnah, in v ljubljanskem uršulinskem samostanu. Cena je broš. Din 15.— vez. Din 22.—. Vigrednice jo bodo z največjim užitek in veseljem čitale ne samo sedaj, ampak tudi še dolgo po evharističnem kongresu.

Za majnik je izšla v tiskarni sv. Cirila v Mariboru lepa knjiga »Vrt Marijin«, ki jo je spisal češki pesnik Julij Zeyer in poslovenil Marko Kranjc. Leta 1898 je bila ta knjiga spisana, ki jo smemo imenovati sladko pesem o čistih preprostih dušah, pesem prežarjeno s toplo ljubeznijo in plamenečim navdušenjem za Marijo in Jezusa. Po vsebini zelo spominja na »Jožef zvesti, ben David«, ki je izhajal pred leti v Vigredi. Kdorkoli ima količkaj zanimanja za biblične dogodke, si bo gotovo omislil to knjigo, ki se dobiva po vseh knjigarnah in v tiskarni sv. Cirila v Mariboru broš. za ceno Din 12.—, vez. Din 20.—. Prepričani smo, da ne bo prav nobene Vigrednice, ki bi si te Marijine knjižice ne omis-

lila. Zlasti jo priporočamo za kongregacijske knjižnice.

Misijonska tiskarna v Grobljah je založila prelepo knjigo dr. Mihael Opeka »Iz mojih rimskih let«. Niso sicer govori, kakor smo jih bili vajeni dobiti izpod njegovega peresa do sedaj v celi vrsti knjig, ampak to so njegovi mladostni spomini, ko je dozoreval mladenič v moža v večnem Rimu, v središču krščanstva v cilju hrepenenja stotisočev. Kdorkoli je bil kdaj v Rimu, ta se bo ob tej knjigi zazibal v spomine tistih časov in vse mu bo zaživel iznova v spominu. Kdor pa ni bil še v Rimu, tega bo prav ta knjiga pripravila do sklepa, da si bo ob prvi priliki privoščil ne samo to veselje, ampak tudi ta izredni užitek, da se bo v središču krščanstva poklonil Kristusovemu namestniku in si ogledal ter molil na vseh svetih krajih, ki so oškropljeni s krvjo prvakov apostolov in toliko tisočev prvih mučenec. Knjiga je opremljena zelo lepo in ima na pedesetih listih posebno krasne slike. Knjiga stane broš. Din 45.—, vez. Din 56.—. Naroča se pri Misijonski tiskarni Groblje-Domžale.

V založništvu Mohorjeve družbe je izšla nova izdaja »Kuharica« v kmečki, delavski in preprosti meščanski hiši, ki jo je spisala gospa Marija Remec. Prva izdaja te »Kuharice« je kot redna knjige Mohorjeve družbe izšla v več kot 50.000 izvodih in je popolnoma pošla. Povpraševanja pa je toliko za njo, da je izdajateljica oskrbela drugo izdajo. Knjiga obsega 255 strani in vsebuje 965 receptov za pripravljanje preproste, pa okusne in izdatne domače hrane; razen tega še druga pojasnila in navodila, katerih se bo vsaka gospodinja silno razveselila. Knjigo naročamo v Mohorjevi tiskarni v Celju in v Ljubljani, pa tudi po vseh knjigarnah. Stane broš. Din 21.— (za neude Din 28.—) vezana Din 30.— (za neude Din 40.—). Kdor je še nima, naj si jo takoj omisli.

Ako gre
za zavarovanje
pride v poštev le

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

LASTNA PALAČA

LJUBLJANA, Miklošičeva 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi.
2. doživetje, smrt, rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«.

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri naši domači slovenski zavarovalnici.

„Dekliški oder“

V založništvu Vigredi je petero zvezkov Dekliškega odra, ki vsebujejo nastopne igre z ženskimi vlogami:

II. zvezek:

PASTORKA. Drama v petih dejanjih.

SESTRI. Božična slika v enem dejanju.

ŽIVELA TELOVADBA. Veseloigra v enem dejanju. Cena Din 12.—

III. zvezek je posvečen materinskemu dnevni in vsebuje 19 deklamacij za materinski dan in kratke prizorčke:

POTRPETI JE TREBA Z OTROKI
PISMO

MATERIN ZAKLAD

MOČNA MATI

MATERINSKA LJUBEZEN

Cena Din 10.—

IV. zvezek: vsebuje 5 daljših in krajših iger namreč:

ZA SREČO. Igra v treh dejanjih.

ANGELA. Božična igra v petih slikah.

URE NA RAZPOTJU. Prizor za Silvestrov večer.

PAMET JO JE SREČALA. Burka v treh dejanjih.

KAKOR VIDITE. . . Veseloigra v štirih slikah. Cena Din 16.

V. zvezek:

SV. ELIZABETA. Igra v petih dejanjih. Cena Din 7.—

VI. zvezek vsebuje tri igrice:

ZADOVOLJNOST OSREČUJE. Božična igra v enem dejanju.

GOBAVKA. Misijonska igra.

PRED JASLICAMI. Božična igra v dveh dejanjih. Din 7.

ZALOŽBA VIGREDI

Ljubljana, Masarykova 12.

Vigred 1929, 1930, 1931, 1932, 1933
à Din 25.—

Med pomladjo in poletjem. — Din 10.

Mati vzgojiteljica. — Din 16.

Henoh Arden. — Din 8.